

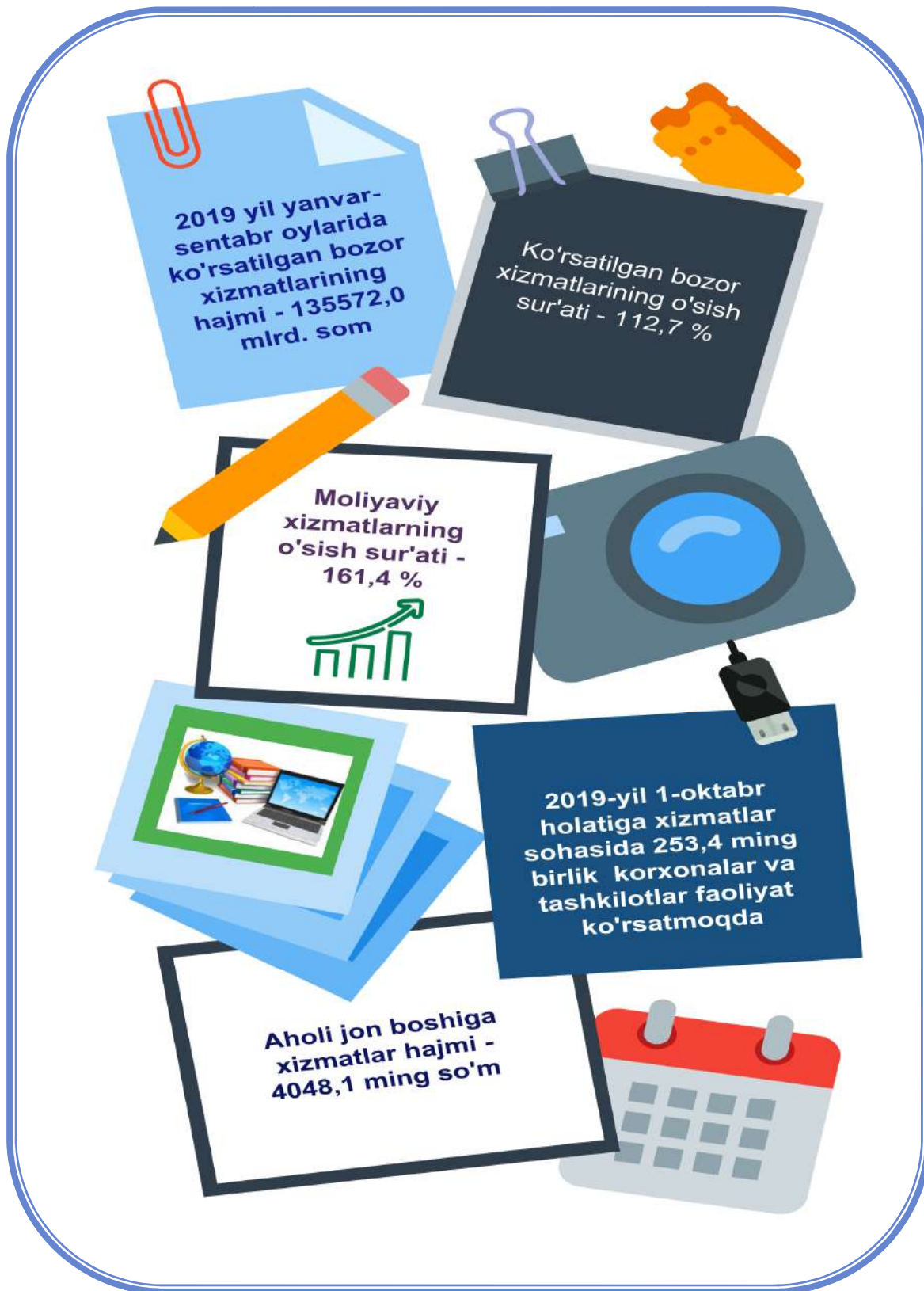
Xizmatlar sohasini rivojlanishi – kelajakdagi istiqbollar uchun bugungi natijalar

Xizmatlar sohasi – bu korxonalar, tashkilotlar, shuningdek jismoniy shaxslar tomonidan ko'rsatiladigan turli xil turdagi xizmatlar ishlab chiqarishni o'z ichiga olgan erkin umumlashtirilgan toifadir. Ushbu sohani ko'pincha rivojlangan zamonaviy infratuzilma tufayli sanoatdan keyingi iqtisodiy tuzilma tarzida ko'riladi.

Xozirgi kunda insonning intellektual mehnati alohida rivojlanish va qiymatga ega bo'lmoqda, uning bo'linishi yuqori ilmiy tayyorgarlikni, ko'p sonli ish o'rinlarini, odamlarning birgalikdagi sa'y-harakatlarini va ijtimoiy farovonlikni oshirishni talab qiladigan ko'plab mutaxassislik va kasblarni yaratmoqda.

Ushbu tendentsiyalar xizmatlar sohasi va boshqaruv bilan bevosita bog'liq bo'lib, inson faoliyatining boshqa sohalariga nisbatan uning jadal o'sishini belgilaydi. Iqtisodiyotning sanoat va qishloq xo'jaligiga nisbatan yuqori daromadi unga xos xususiyatdir. Shu bilan birga, xizmatlar ro'yxati doimiy ravishda kengayib bormoqda.

2019-yil 1-oktabr holatiga respublikada jami faoliyat ko'rsatayotgan korxonalar va tashkilotlar soni 386,0 ming birlikga yetdi. Xizmatlar sohasida jami 253,4 ming birlik korxonalar va tashkilotlar faoliyat ko'rsatmoqda. 2018-yilning shu davriga nisbatan ularning o'sishi 21,0 % ga oshdi.

Xizmatlar sohasida faoliyat ko'rsatayotgan korxonalar va tashkilotlarning ulushi sezilarli darajada salmog'lidir. Shunday qilib, 2019-yil 1-oktabr holatiga, u 65,7 % ni tashkil etdi.

Taqqoslash uchun: kuzatilgan davrda sanoat sohasida faoliyat ko'rsatayotgan korxonalar va tashkilotlarning ulushi - 17,8 %, qurilish - 9,2 % ga etdi va atiga 7,3 % qishloq, o'rmon va baliq xo'jaligi sohasi hissasiga to'g'ri keladi.

**2019-yil 1-oktabr holatiga faoliyat ko'rsatayotgan
korxonalar va tashkilotlarning tarkibi, %
(fermer va dehqon xo'jaliklaridan tashqari)**

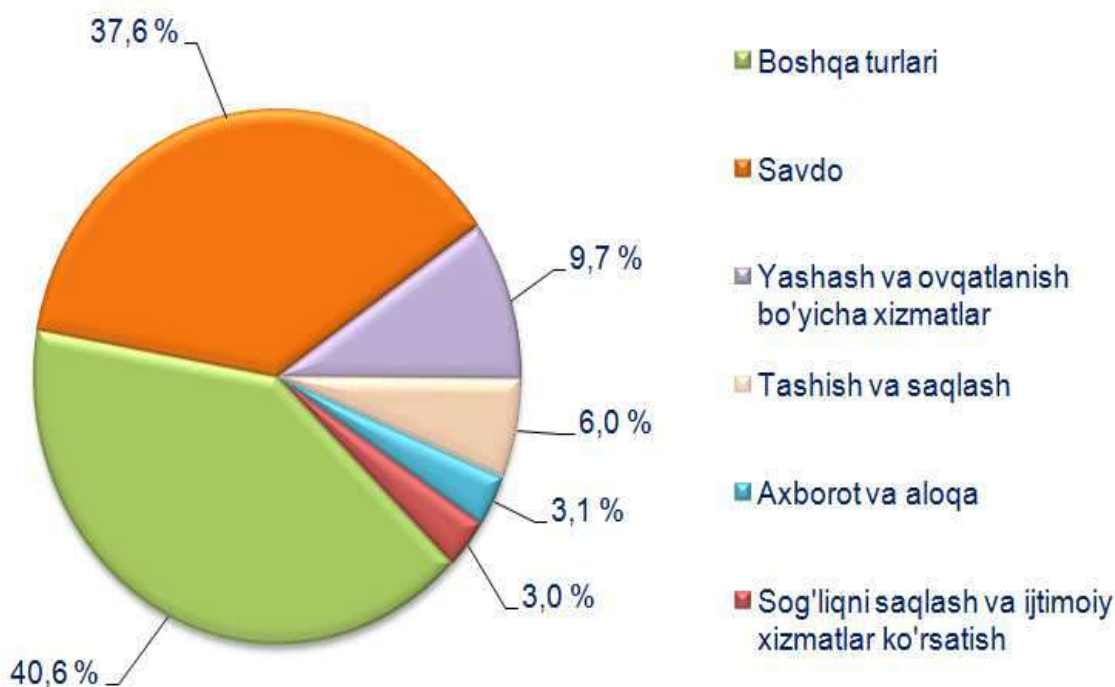

2019-yil 1-oktabr holatiga, xizmatlar sohasida faoliyat ko'rsatayotgan korxonalar va tashkilotlar tarkibida savdo faoliyati bilan shug'ullanuvchi korxonalar va tashkilotlar (37,6 %) yuqori ulushni egallaydi.

Yashash va ovqatlanish bo'yicha xizmatlarini ko'rsatuvchi korxonalar va tashkilotlarning soni 9,7 % ni tashkil etdi.

2019-yil 1-oktabr holatiga xizmatlar sohasida faoliyat ko'rsatayotgan korxonalar va tashkilotlarning iqtisodiy faoliyat turlari bo'yicha tarkibi, %

(fermer va dehqon xo'jaliklaridan tashqari)

Tashish va saqlash faoliyati bilan shug'ullanuvchi va xizmatlar sohasidagi tegishli faoliyat ko'rsatayotgan korxonalar va tashkilotlarning ularning umumiy sonidagi ulushi 6,0 % ga yetdi.

Axborot faoliyati bilan shug'ullanuvchi va aloqa xizmatlarini ko'rsatuvchi korxonalar va tashkilotlarning ulushi 3,1 % ga teng bo'ldi.

Sog'liqni saqlash, shuningdek, ijtimoiy xizmatlar sohasida faoliyat ko'rsatayotgan korxonalar va tashkilotlarning ulushi 3,0 % ni tashkil etdi.

Ma'lumot uchun: 2018-yil 1-oktabr holatiga, xizmatlar sohasida 209,5 ming birlik korxonalar va tashkilotlar faoliyat ko'rsatgan. Ularning umumiy tarkibida savdo xizmatlari - 33,1 %, yashash va ovqatlanish bo'yicha xizmatlar - 9,2 %, tashish va saqlash - 6,2 %, axborot va aloqa - 3,3 %, sog'liqni saqlash va ijtimoiy xizmatlar ko'rsatish - 3,1 %, boshqa turlar - 45,1 % ni tashkil etgan.

Kichik tadbirkorlik sub'ektlari mamlakatda xizmatlarlar sohasini rivojlantirishda katta ahamiyatga ega va shunga ko'ra, tadbirkorlik tashabbuslarini rag'batlantirish sohasida davlat tomonidan qo'llab-quvvatlanishi zarur.

So'nggi yillarda respublikada tadbirkorlikni rivojlantirish, investitsiyalarni jalb qilish va biznesni yuritish uchun qulay sharoit yaratish, tadbirkorlarning qonuniy manfaatlarini himoya qilishning huquqiy kafolatlarini kuchaytirish borasida keng ko'lamli ishlar amalga oshirilmoqda.

Xususan, soliq tizimi tubdan isloh qilindi, ruxsatnoma hujjatlarni olish tartibi soddalashtirildi va tadbirkorlik subyektlarining moliya-xo'jalik faoliyati bilan bog'liq bo'lmagan rejali tekshiruvlar bekor qilindi.

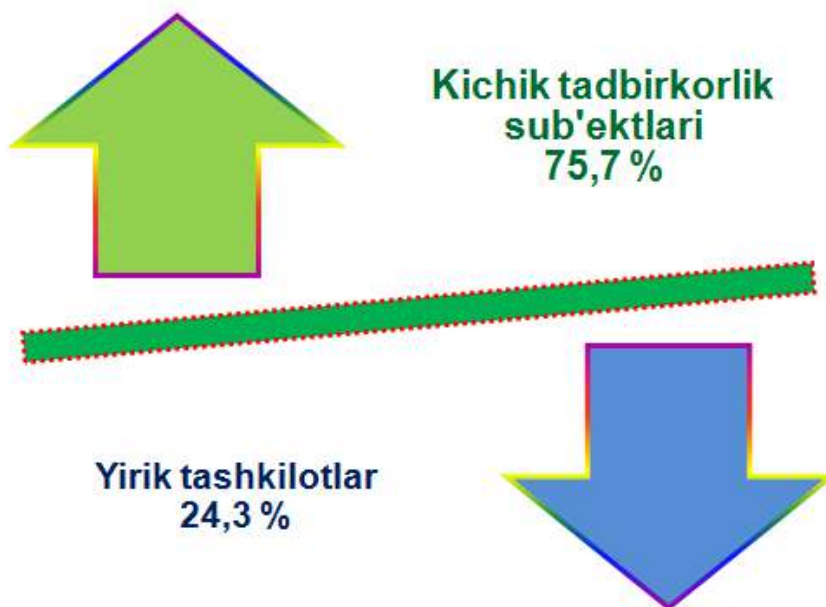
Kichik tadbirkorlik sub'ektlariga tegishli faoliyat ko'rsatayotgan korxonalarining o'sishi xizmatlar sohasida faoliyat ko'rsatayotgan korxonalar va tashkilotlar umumiy sonining o'sishiga ijobiy ta'sir ko'rsatdi.

Shunday qilib, o'tgan yilga nisbatan, 2019-yil 1-oktabr holatiga ularning soni 40,5 ming birlikga ko'paydi va 191,7 ming birlikni tashkil etdi, o'sish 26,8 % ga oshdi.

Xizmatlar ko'rsatuvchi korxonalar va tashkilotlar umumiy sonining 75,7 % ni kichik tadbirkorlik sub'ektlari hissasiga to'g'ri keladi.

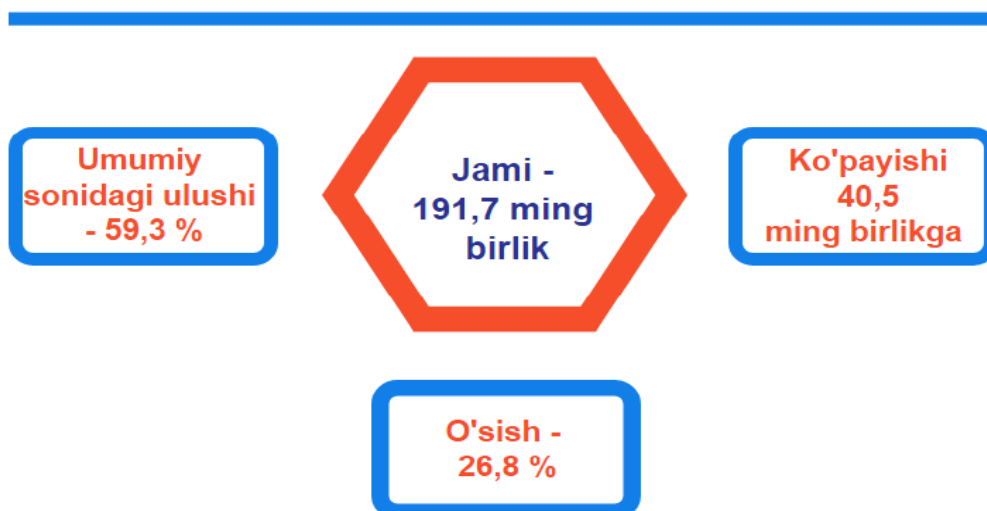
2019- yil 1-oktabr holatiga faoliyat ko'rsatayotgan korxonalar va tashkilotlarning umumiy sonida kichik tadbirkorlik sub'ektlarining ulushi, %

(fermer va dehqon xo'jaliklaridan tashqari)

2019-yil 1-oktabr holatiga, kichik tadbirkorlik sub'ektlarining umumiy sonida xizmatlar sohasida band bo'lganlarning ulushi 59,3 % ga etdi.

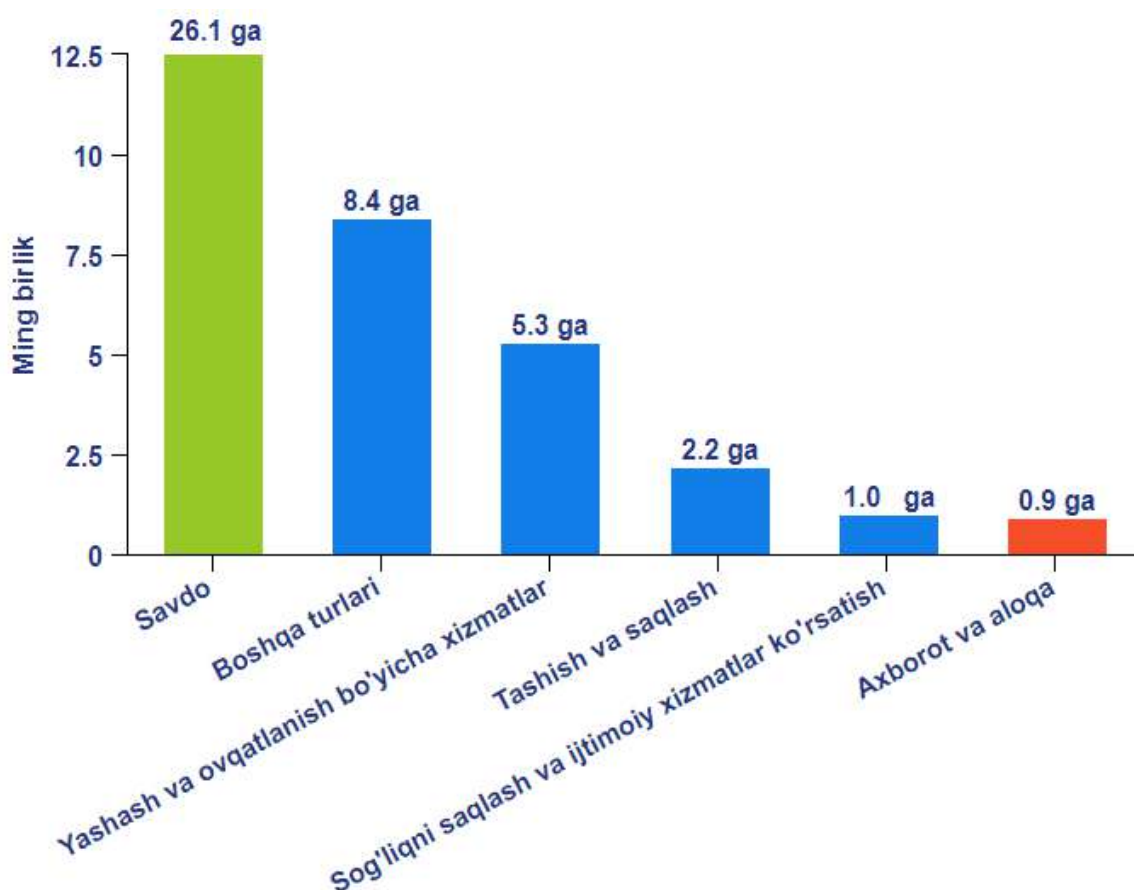
Xizmatlar sohasida band bo'lgan kichik tadbirkorlik sub'ektlari

O'tgan yilning shu davriga nisbatan faoliyat ko'rsatayotgan korxonalar va tashkilotlar soni 43,9 ming birlikga ko'paydi.

2019-yil 1-oktabr holatiga xizmatlar sohasida faoliyat ko'rsatayotgan korxonalar va tashkilotlar sonining o'sishi

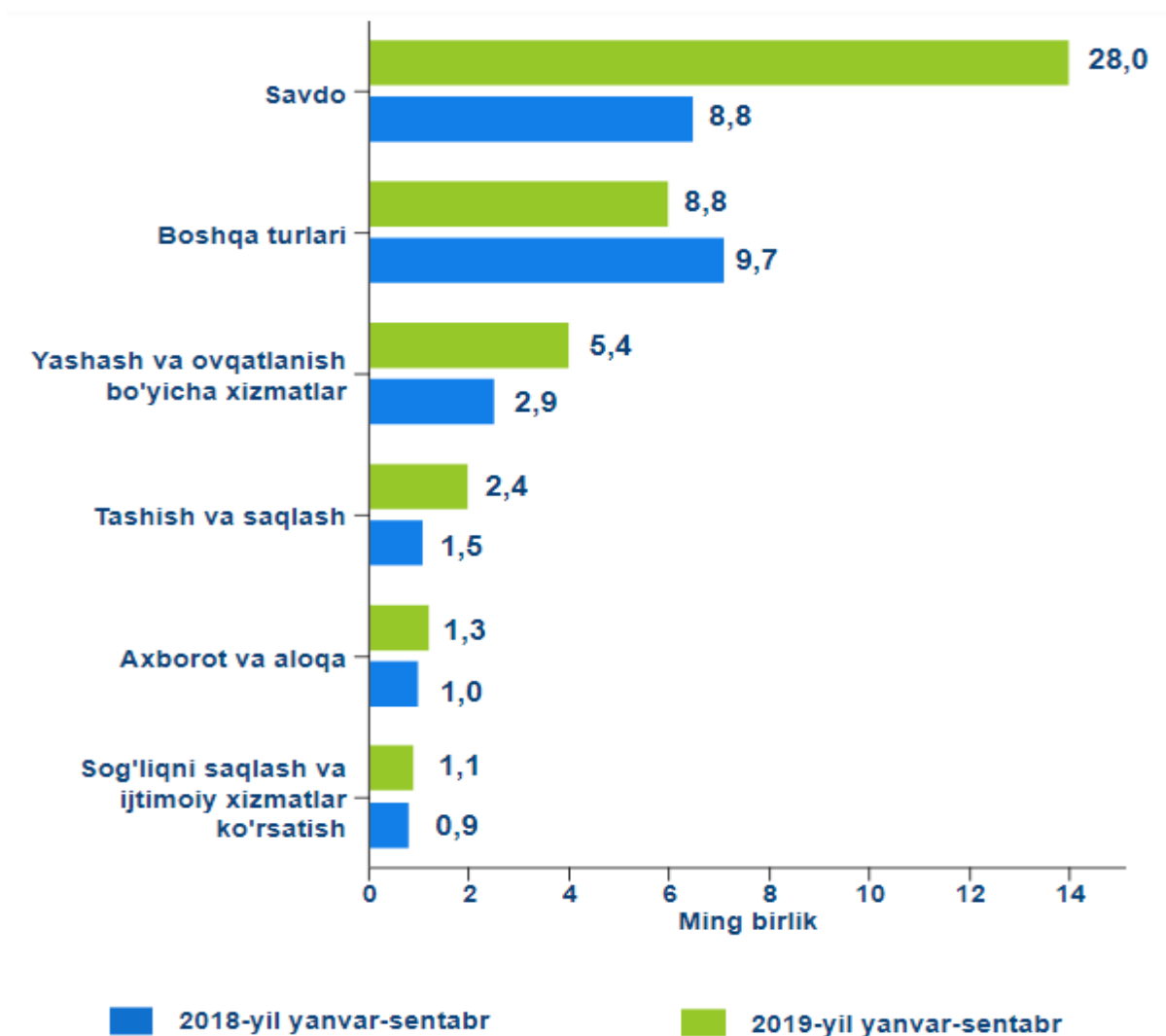
(fermer va dehqon xo'jaliklaridan tashqari)

O'tgan yilga nisbatan savdo faoliyati sohasida yuqori o'sish sur'atlari - 37,6 % kuzatildi. Ushbu sohada band bo'lgan korxonalar va tashkilotlar soni 26,1 ming birlikga ko'paydi va 95,4 ming birlikga etdi.

2019-yil yanvar-sentabr oylarida xizmatlar sohasida yangi tashkil etilgan korxonalar va tashkilotlar soni (47,0 ming birlik) o'tgan yilga nisbatan 22,2 ming birlikga ko'paydi.

**2019-yil yanvar-sentabr oylarida
xizmatlar sohasida band bo'lgan yangi tashkil
etilgan korxonalar va tashkilotlar soni, ming birlik**

Yangi tashkil etilgan kichik tadbirkorlik sub'ektlari soni (43,9 ming birlik) 23,8 ming birlikga ko'paydi.

Innovatsion texnologiyalarni joriy etish va an'anaviy xizmatlarni rivojlantirish bo'yicha aniq maqsadli kompleks chora-tadbirlarni amalga oshirish ishlab chiqarilgan bozor xizmatlar hajmini oshishiga olib keladi.

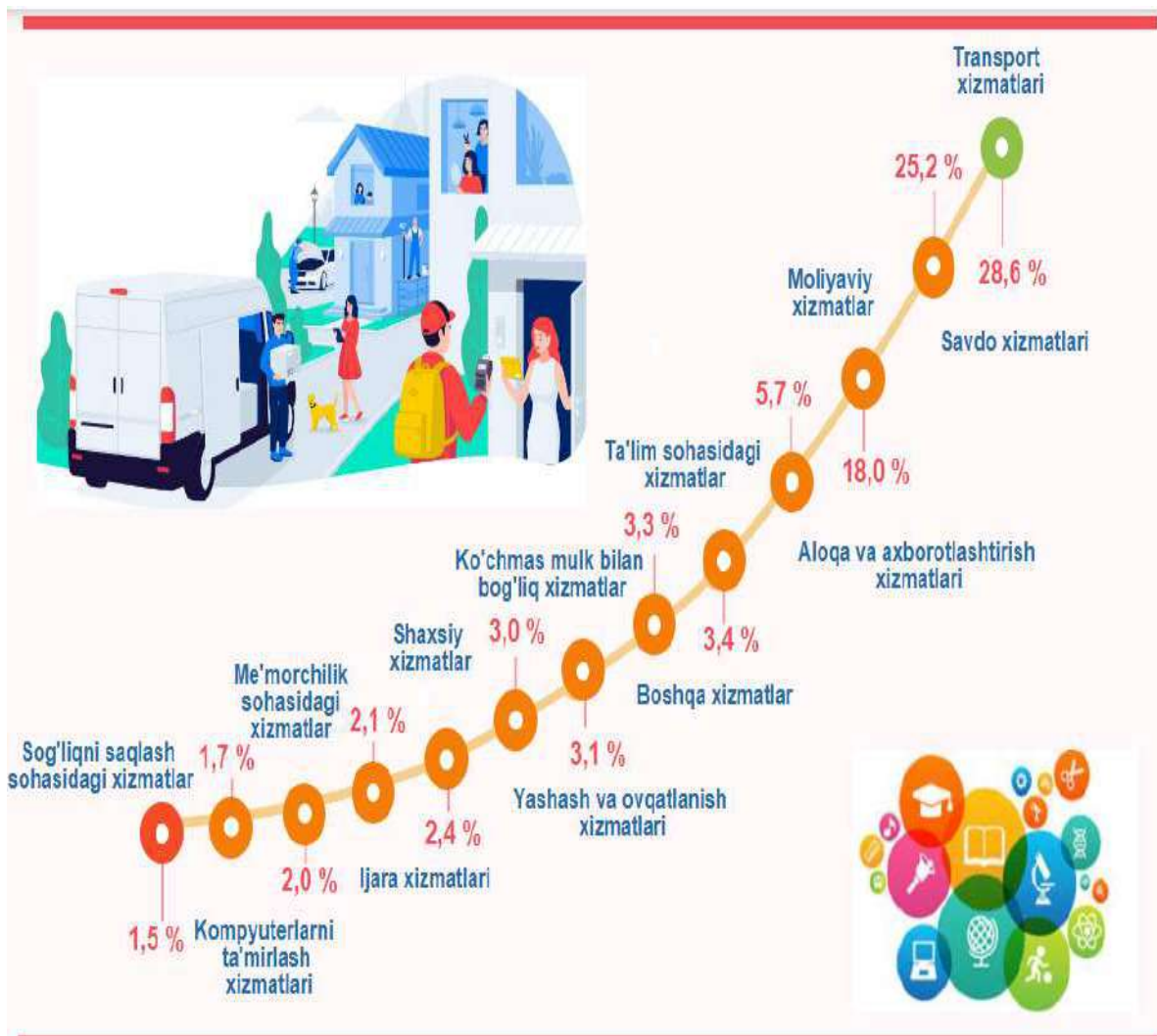
Shunday qilib, dastlabki ma'lumotlarga ko'ra, 2019-yil yanvar-sentabr oylarida ko'rsatilgan bozor xizmatlari hajmi 135 572,0 mlrd. so'mga yetdi. Uning nominal hajmi 27 263,0 mlrd. so'mga oshdi. Taqqoslama ekvivalentda, o'tgan yilning shu davriga nisbatan o'sish 12,7 % ni tashkil etdi.

Iqtisodiy faoliyat turlari bo'yicha ko'satilgan bozor xizmatlari tarkibida eng katta ulushni transport xizmatlari egallaydi. Shunday qilib, 2019-yil yanvar-sentabr oylarida ularning ulushi 28,6 % ni tashkil etdi. Shu bilan birga, yuqori ko'rsatkichlar savdo xizmatlari (25,2 %), moliyaviy xizmatlar (18,0 %), aloqa va axborotlashtirish xizmatlari (5,7 %) bo'yicha qayd etildi.

Sog'liqni saqlash sohasidagi xizmatlar hajmining bir oz oshishi kuzatildi, ularning ulushi atigi 1,5 % ga etdi. Shuningdek kompyuter va maishiy tovarlarni ta'mirlash bo'yicha xizmatlar - 1,7 %, me'morchilik, muhandislik izlanishlari, texnik sinovlar va tahlil sohasidagi xizmatlar - 2,0 %, ijara xizmatlari - 2,1% bo'yicha uncha yuqori bo'lmagan ulush qayd etildi.

2019-yil yanvar-sentabr oylarida iqtisodiy faoliyat turlari bo'yicha ko'rsatilgan bozor xizmatlarining tarkibi, %

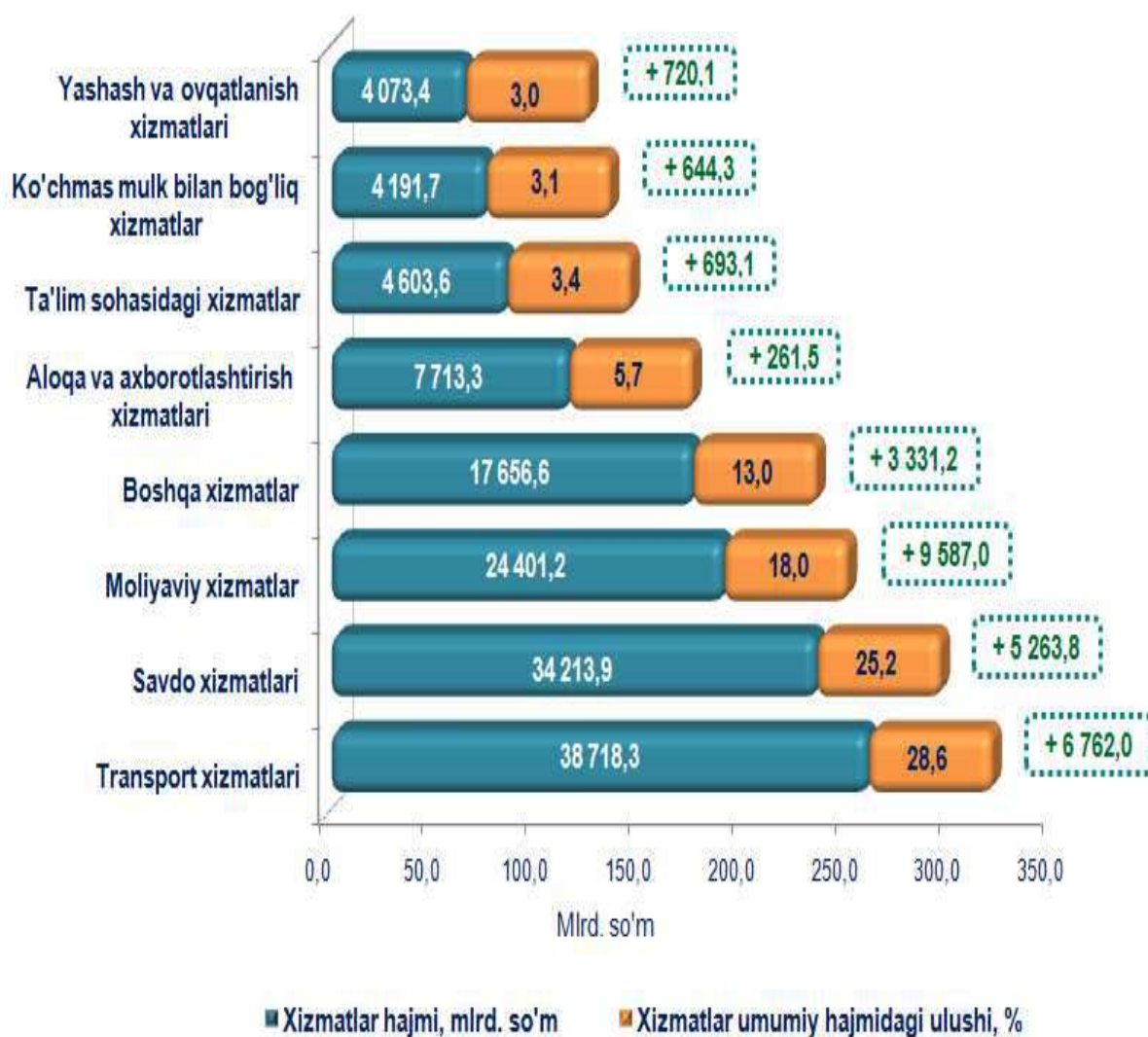

Sifatli o'zgarishlar va institutsional islohatlar chuqurlashishi bilan bir qatorda chakana savdo, umumiy ovqatlanish va maishiy xizmatlar kabi xizmatlar turlari asosan xususiy tadbirkorlikni faollashuvi hisobiga jadal rivojlanmoqda.

Davlatning iqtisodiy siyosatida axborot va aloqa xizmatlari (mobil aloqa, Internet, raqamli televidenie va boshqalar) kabi zamonaviy xizmat turlarini, shuningdek zamonaviy moliyaviy xizmat turlarini (bank xizmatlari, lizing, sug'urta, audit, konsalting va boshqalar) rivojlantirish alohida ahamiyatga ega.

Ko'rsatilgan bozor xizmatlari hajmining o'sish omili, joriy yilning o'tgan davriga nisbatan moliyaviy (9587,0 mlrd. so'mga) va transport xizmatlari (6762,0 mlrd. so'mga), savdo xizmatlari (5263,8 mlrd. so'mga), ta'lim sohasida (693,1 mlrd. so'mga) yashash va ovqatlanish (720,1 mlrd. so'mga), ko'chmas mulk bilan bog'liq (644,3 mlrd. so'mga), shuningdek aloqa va axborotlashtirish (261,5 mlrd. so'm) xizmatlari hajmining oshishi hisoblanadi.

2019- yil yanvar-sentabr oylarida umumiy xizmatlar tarkibida ustun bo'lgan xizmat turlari, mlrd. so'm

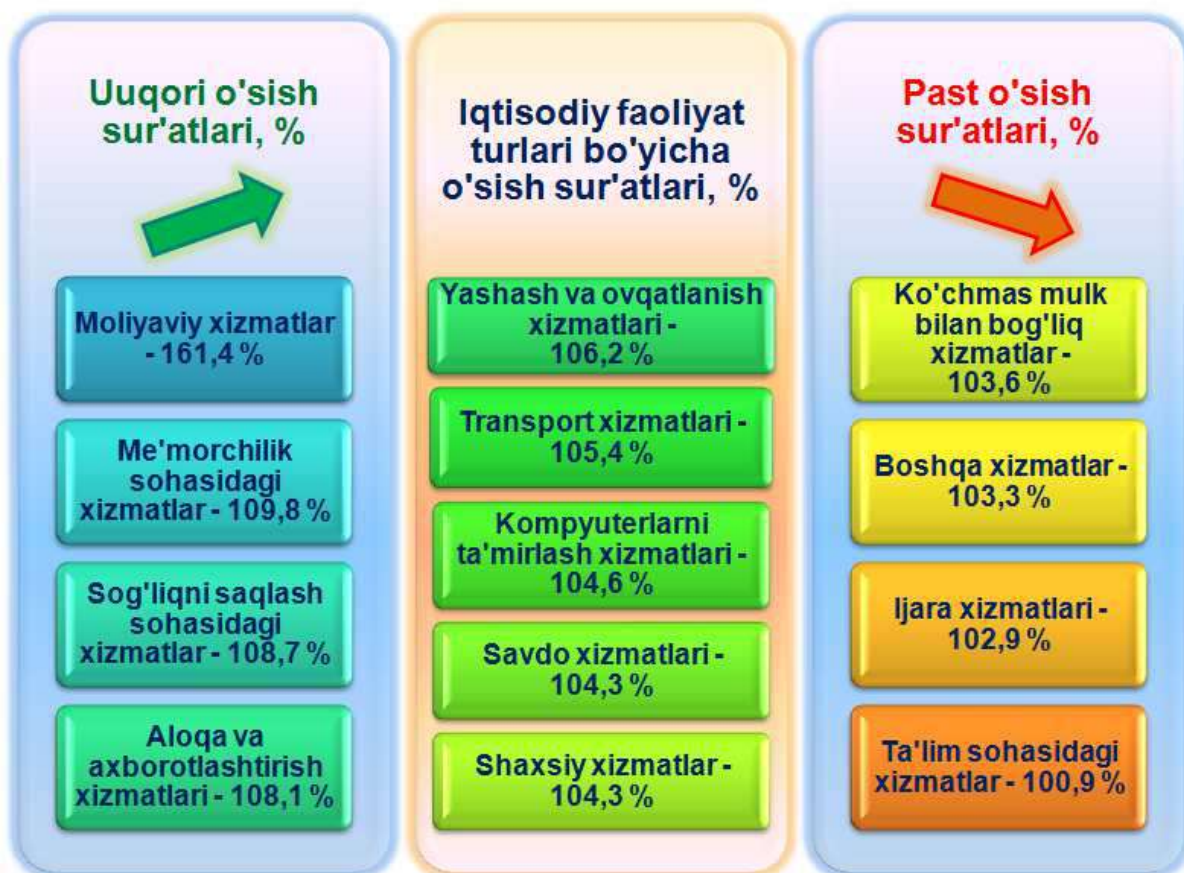

**2019-yil yanvar-sentabr oylarida iqtisodiy faoliyat turlari
bo'yicha ishlab chiqarilgan xizmatlarning asosiy ko'rsatkichlari**

	Hajmi, mlrd. so'm	O'tgan yilga nisbatan o'sish sur'ati, %
Xizmatlar - jami	135 572,0	112,7
shu jumladan:		
Aloqa va axborotlashtirish xizmatlari	7 713,3	108,1
Moliyaviy xizmatlar	24 401,2	161,4
Transport xizmatlari	38 718,3	105,4
shu jumladan: avtotransport xizmatlari	18 003,7	102,8
Yashash va ovqatlanish xizmatlari	4 073,4	106,2
Savdo xizmatlari	34 213,9	104,3
Ko'chmas mulk bilan bog'liq xizmatlar	4 191,7	103,6
Ta'lim sohasidagi xizmatlar	4 603,6	100,9
Sog'liqni saqlash sohasidagi xizmatlar	2 053,1	108,7
Ijara xizmatlari	2 830,7	102,9
Kompyuter va maishiy tovarlarni ta'mirlash bo'yicha xizmatlar	2 240,1	104,6
Shaxsiy xizmatlar	3 288,3	104,3
Me'morchilik, muhandislik izlanishlari, texnik sinovlar va tahlil sohasidagi xizmatlar	2 696,9	109,8
Boshqa xizmatlar	4 547,5	103,3

Eng yuqori o'sish sur'atlari moliyaviy xizmatlar (161,4 %), me'morchilik, muhandislik izlanishlari, texnik sinovlar va tahlil sohasidagi xizmatlar (109,8 %), sog'liqni saqlash sohasidagi xizmatlar (108,7 %) va aloqa va axborotlashtirish xizmatlarida (108,1%) qayd etildi.

2019-yil yanvar-sentabr oylarida iqtisodiy faoliyat turlari bo'yicha ko'rsatilgan bozor xizmatlarining o'sish sur'atlari, %

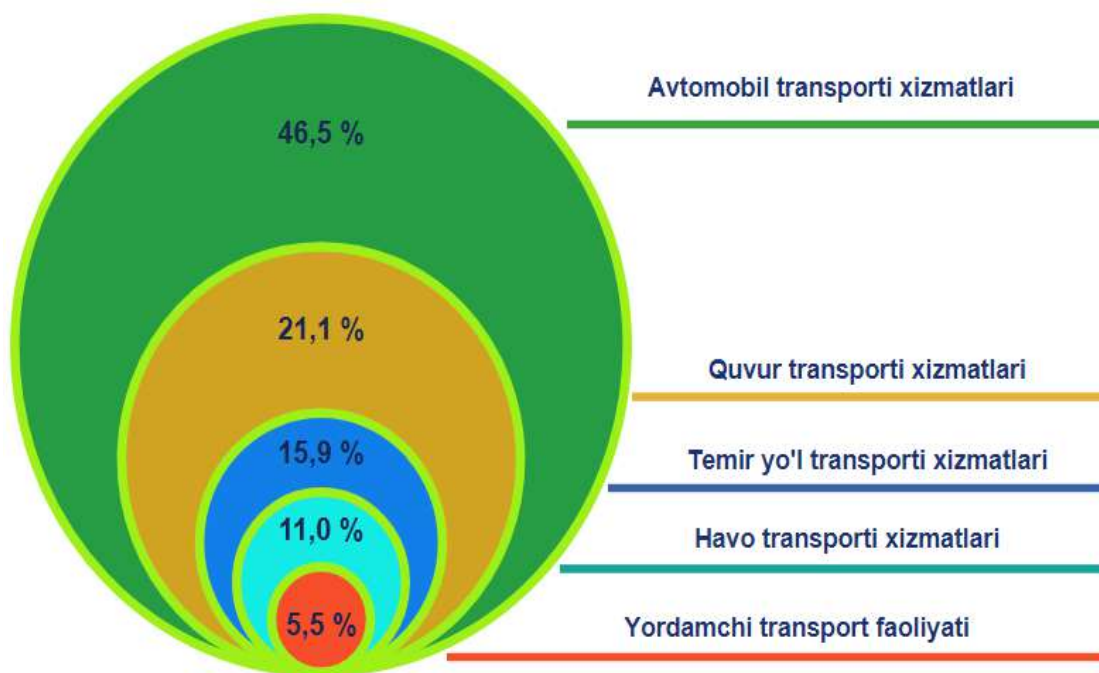
Yuqori bo'lmagan o'sish ta'lim sohasidagi xizmatlar (0,9 %) shuningdek ijara xizmatlarida (2,9 %) kuzatildi.

Transportning rivojlanish tarixi inson jamiyatining tarixidan ajralmasdir. Qadimgi davrlarda paydo bo'lgan transport, ijtimoiy ishlab chiqarish rivojlanishi va insonlarning yashash sharoitlari bilan uzviy bog'liq ravishda rivojlanib, takomillashmoqda.

Buning sababi, mehnat qurollari va buyumlari shuhuhgdek insonning o'zi o'zgarishga harakat qilmasdan iste'mol tovarlari yoki boshqa maqsadli yo'naltirilgan faoliyatni ishlab chiqarish mumkin emas.

Ta'kidlash joizki, transport xizmatlari hajmining o'sishi, birinchi navbatda, yuk va yo'lovchilarni tashish xizmatlariga talabning oshishi bilan boqliq bo'lib, bu o'z navbatida turistik faoliyatning jadal rivojlanishi, savdo tarmog'ining kengayishi, Qurilish loyihalarini yanada amalga oshirish, bino va inshootlarni rekonstruktsiya qilish, shuningdek transport va logistika infratuzilmasini rivojlantirish bilan bog'liq.

2019-yil yanvar-sentabr oylarida transport turlari bo'yicha transport xizmatlarining tarkibi, %

Transport xizmatlari umumiy hajmida avtomobil transporti xizmatlarining ulushi 46,5 % ni tashkil etadi.

Transport xizmatlarida quvur yo'li orqali ko'rsatilgan transport xizmatlarining hajmi 21,1 % ni tashkil etdi.

O'z navbatida, transport xizmatlari umumiy hajmida temir yo'l transporti orqali ko'rsatilgan xizmatlar 15,9 % ga yetdi.

Havo transporti orqali ko'rsatilgan yuk va yo'lovchilarni tashish bo'yicha xizmatlarning ulushi 11,0 %, yordamchi transport faoliyati esa – 5,5 % qayd etildi.

Ma'lumot uchun: *hozirgi kunda O'zbekistonda elektron temir yo'l chiptalarini sotish bo'yicha yangi tizim mavjud.*

Uning afzalliklaridan biri bu sotib olingan chiptani onlayn tarzda qaytarishdir. Avvalroq, pasportni majburiy ravishda taqdim etish, shuningdek turli xil shakl va shakllarni to'ldirish bilan chiptalarni qaytarish juda qiyin edi.

To'lash uchun milliy to'lov tizimlari kartalari, shuningdek "Visa" va "Master Card" xalqaro to'lov tizimlarining kartalari qabul qilinadi.

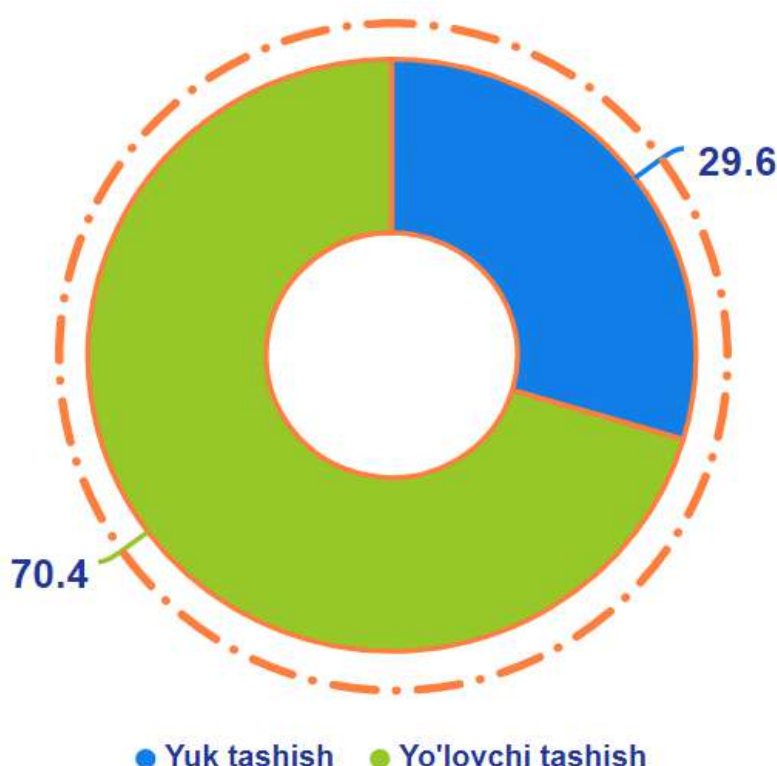
Tizim soddalashtirilgan dizayni va ancha qulay interfeysga ega. Masalan, agar dastlabki versiyada chiptani yetti shartli bosqichda sotib olish mumkin bo'lsa, endi siz bor-yo'g'i to'rt bosqichdan o'tishingiz kerak. Ushbu xizmat uch tilda - o'zbek, rus va ingliz tillarida taqdim etiladi. (<https://podrobno.uz> с ссылкой на <https://e-ticket.railway.uz/>).

Transport xizmatlarining eng katta ulushi avtomobil transportida yuk va yo'lovchilarni tashish bo'yicha xizmatlarga to'g'ri keladi. Transportning ushbu turi boshqa transport turlari bilan taqqoslanganda uning moslashuvchanligi va ko'rsatilayotgan xizmatlarning nisbatan arzonligi sababli eng ko'p talabga ega hisoblanadi.

Avtomobil transportida ko'rsatilgan bozor xizmatlari hajmida yo'lovchilar transporti katta ulushga ega. Shunday qilib, 2019 yil yanvar-sentabr oylarida avtomobil transportida yo'lovchi tashish xizmatlarining ulushi 70,4 % ga etdi.

Avtomobil transportida ko'rsatilgan bozor xizmatlarining umumiy hajmida yuk tashish xizmatlari ulushi 29,6 % ni tashkil etdi.

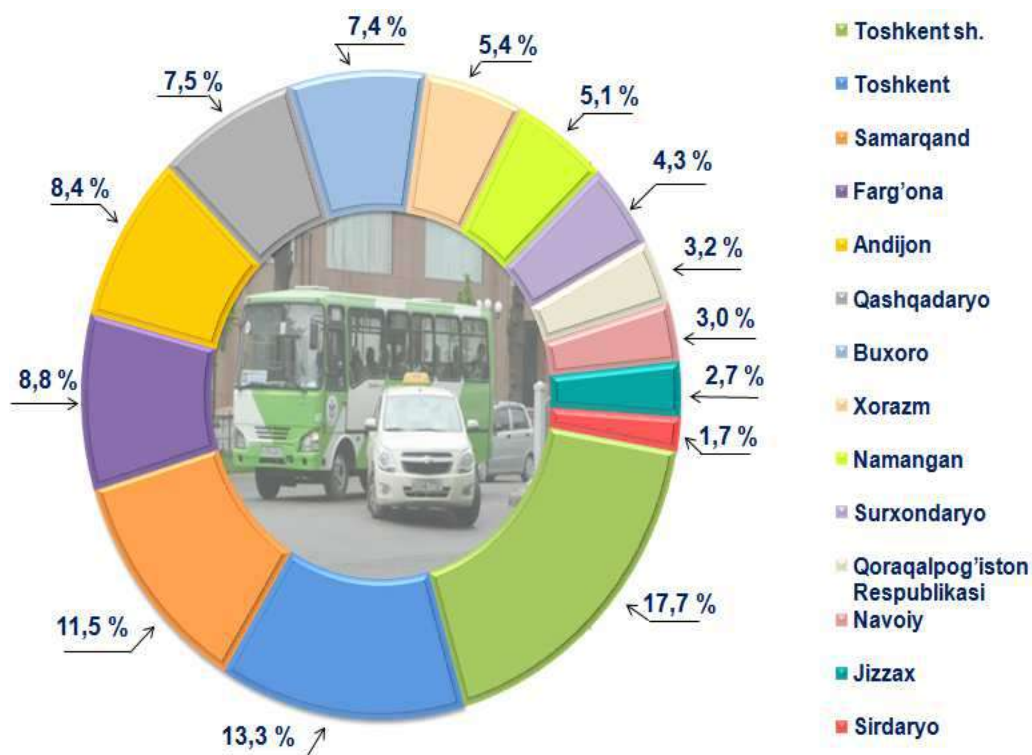
**2019 yil yanvar-sentabr oylarida tashish turlari bo'yicha
avtomobil transportida ko'rsatilgan bozor
xizmatlarining tarkibi, %**

Eng katta ulush Toshkent shahri (17,7 %), Toshkent (13,3 %), Samarqand (11,5 %), Farg'ona (8,8 %), Andijon (8,4 %), Qashqadaryo (7,5 %) va Buxoro (7,4) viloyatlariga to'g'ri keladi.

Transport xizmatlarining umumiy hajmida avtomobil transportida ko'rsatilgan xizmatlarning eng past ulush Sirdaryo (1,7 %), Jizzax (2,7 %), Navoiy (3,0 %) viloyatlarida va Qoraqalpog'iston Respublikasida (3,2 %) qayd etildi.

**2019 yil yanvar-sentabr oylarida hududlar bo'yicha
avtomobil transportida ko'rsatilgan xizmatlar ulushi
(avtomobil xizmatlarining umumiy hajmiga nisbatan), %**

Savdo - bu tovarlarning aylanishini, ularning ishlab chiqarish sohasidan iste'mol sohasiga o'tishini ta'minlaydigan iqtisodiyot sohasidir. Bir mamlakatning boshqa davlatlarlar bilan tovarlar importi va eksportidan iborat bo'lgan savdosi tashqi savdo, turli mamlakatlarning bir-biri bilan umumiy savdo-sotig'i xalqaro savdo hisoblanadi. Ma'lum bir davlat ichida savdo ijtimoiy zarur iste'molchiga tovarlarni etkazib berish funktsiyani bajaradi. U ulgurji va chakana savdogo bo'linadi.

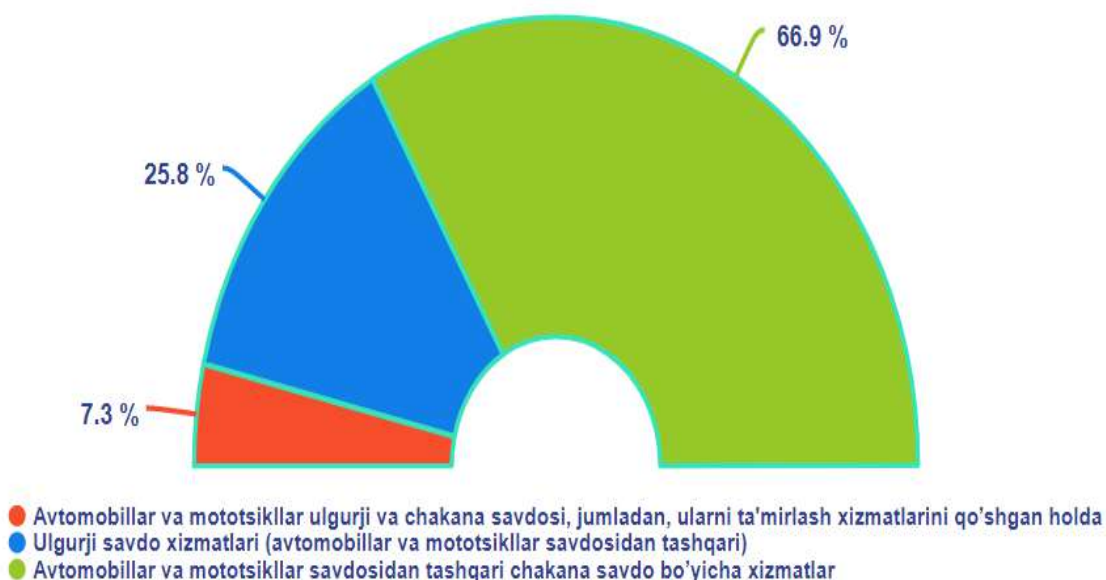
Savdo shu jumladan, elektron xizmatlarining yalpi ishlab chiqarilgan hajmi joriy narxlarda yalpi daromadi, ya'ni sotib olish va sotish narxlarini orasidagi farqining umumiy qiymati aks ettiradilar.

Tovarlarni boshqa shaxs manfaatlari uchun oldi-sotdi shartnomalar komissiyalar yoki agentlik shartnomalari asosida sotish bo'yicha bitim tuzilgan taqdirda, xizmatlar qiymatida mukofot miqdori aks ettiriladi.

2019-yil yanvar-sentabr oylarida ko'rsatilgan bozor xizmatlari umumiy hajmidagi savdo xizmatlarining ulushi 25,2 % ni tashkil etib, bu 34 213,9 mlrd. so'mga teng bo'ldi.

Chakana savdo xizmatlari umumiy savdo xizmatlari hajmining qariyb to'rtidan uchi – 66,9 % ga to'g'ri keladi.

2019-yil yanvar-sentabr oylarida savdo xizmatlari tarkibi, %

2019-yil yanvar-sentabr oylarida ulgurji savdo xizmatlarining ulushi (avtomobillar va mototsikllar savdosidan tashqari) 25,8 % ga yetdi.

Avtomobillar va mototsikllarning ulgurji va chakana savdosi bo'yicha xizmatlar, jumladan, avtomobillar va mototsikllarni ta'mirlash bo'yicha xizmatlarni qo'shgan holda savdo xizmatlarining umumiy hajmidagi ulushi 7,3 % ni tashkil etdi.

Savdo xizmatlari umumiy hajmining deyarli uchdan bir qismi Toshkent shahriga – 11 040,0 mlrd. so'm yoki 32,3 % ga to'g'ri keladi. Shuningdek, eng katta hajm Toshkent – 3 062,5 mlrd. so'm (9,0 %), Farg'ona - 2 582,9 mlrd. so'm (7,6 %), Samarqand – 2 566,7 mlrd. so'm (7,5 %), Andijon – 2 256,3 mlrd. so'm (6,6 %) va Surxondaryo - 2 227,5 mlrd. so'm (6,5 %) viloyatlarida kuzatildi.

2019 yil yanvar-sentabr oylarida hududlar kesimida savdo xizmatlari hajmi, mlrd. so'm

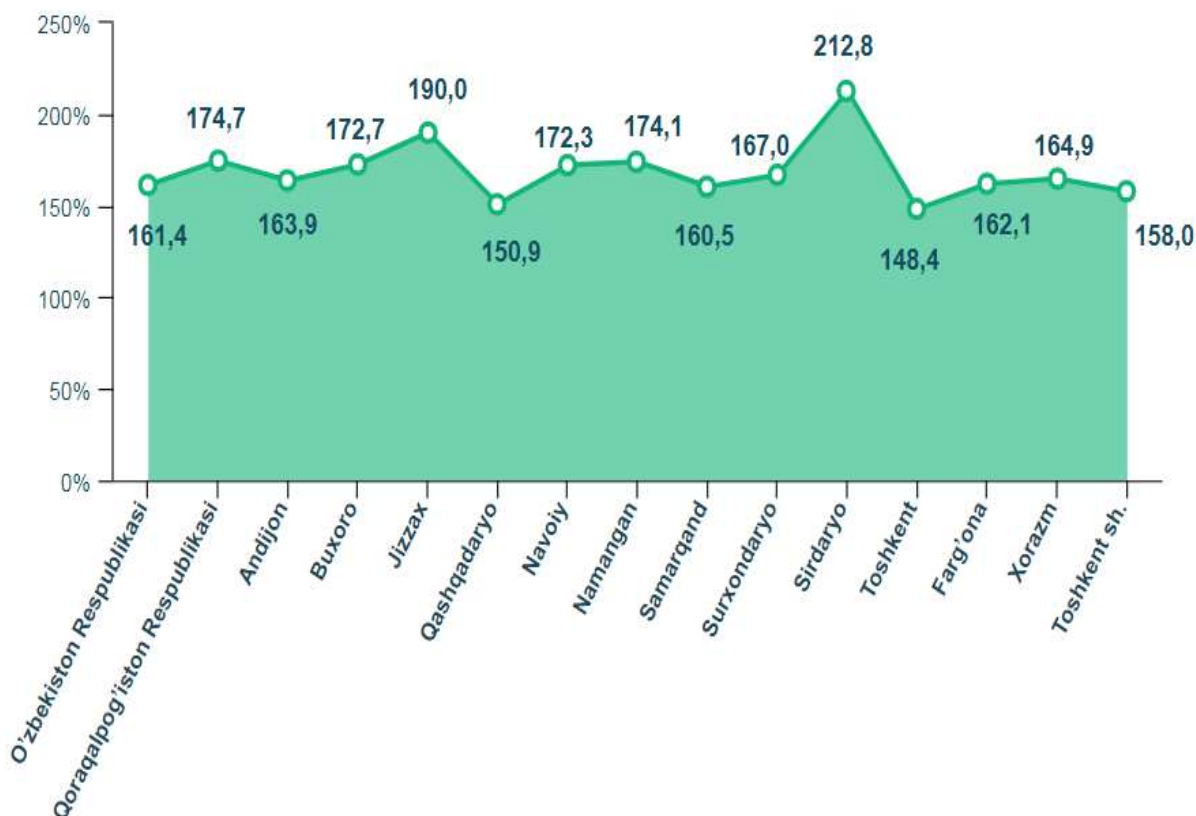

Savdo xizmatlarining nisbatan past hajmi Sirdaryo 557,6 mlrd. so'm (1,6 %) Jizzax 1 005,3 mlrd. so'm (2,9 %), Xorazm 1 142,7 mlrd. so'm (3,3 %), Navoiy 1 189,0 mlrd. so'm (3,5 %) viloyatlarida va Qoraqalpog'iston Respublikasida 945,5 mlrd. so'm (2,8 %) qayd etildi.

Pul-kredit siyosatini erkinlashtirish, istiqbolli investitsiya loyihalarini kreditlash ko'lamini kengaytirish, shuningdek, moliyaviy tashkilotlar tomonidan innovatsion xizmatlar ko'rsatish bo'yicha amalga oshirilayotgan islohatlar moliyaviy xizmatlar hajmini oshishiga ta'sir ko'rsatdi.

2019-yil yanvar-sentabr oylarida moliyaviy xizmatlar hajmi 24 401,2 mlrd. so'mga teng bo'lib, o'tgan yilning mos davriga nisbatan 9 587,0 mlrd. so'mga oshdi.

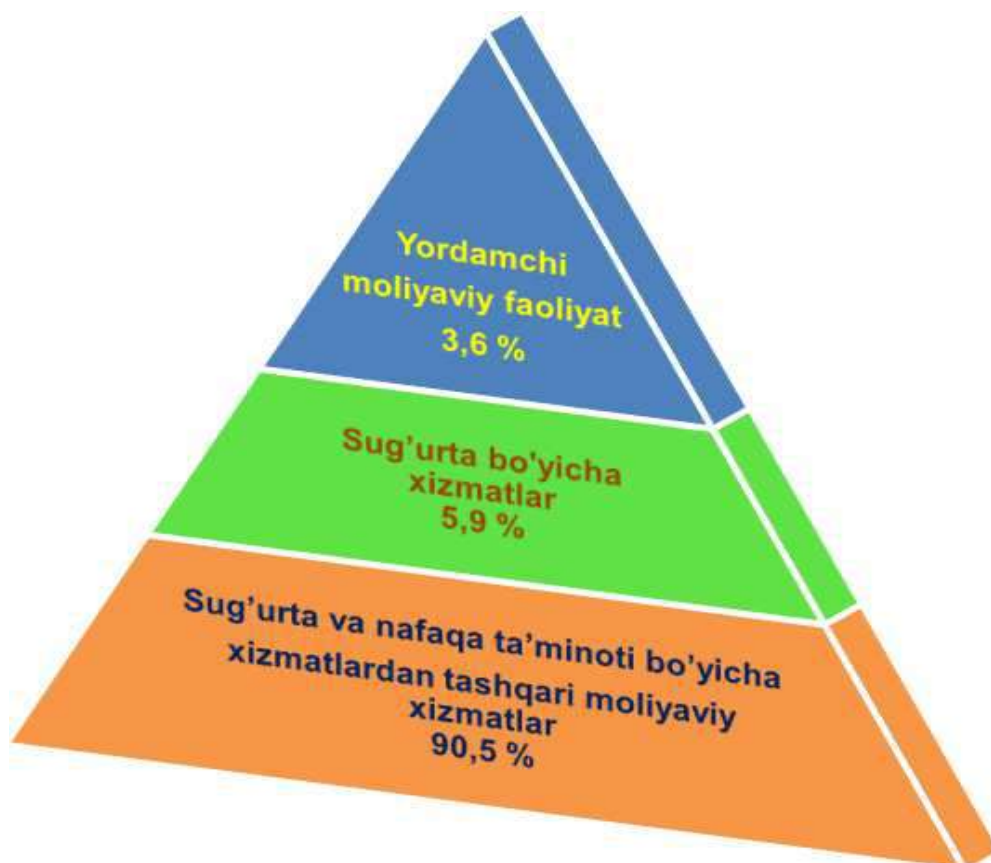
**2019-yil yanvar-sentabr oylarida hududlar kesimida
moliyaviy xizmatlarning o'sish sur'atlari, %**

2018-yil yanvar-sentabr oylariga nisbatan moliyaviy xizmatlarning o'sishi Sirdaryo (2,1 marta), Jizzax (90,0 %), Namangan (74,1 %), Buxoro (72,7 %), Navoiy (72,3 %) viloyatlarida va Qoraqalpog'iston Respublikasida (74,7 %) kuzatildi.

Boshqa hududlarga qaraganda ushbu davrda o'sish sur'atlari nisbatan past Toshkent (148,4 %), Qashqadaryo (150,9 %) viloyatlari va Toshkent shahrida (158,0 %) kuzatildi.

2019-yil yanvar-sentabr oylarida moliyaviy xizmatlar tarkibi, %

Moliyaviy xizmatlar umumiy hajmida sug'urta va nafaqa ta'minoti bo'yicha xizmatlardan tashqari moliyaviy xizmatlarning ulushi 90,5 % ni tashkil etadi.

Ma'lumot uchun: *Fitch Ratings xalqaro reyting agentligi O'zbekistonning xorijiy va milliy valyutadagi uzoq muddatli defolt reytingi ("РДЭ") "BB-" darajasida tasdiqladi. Reytinglar bo'yicha prognoz - "Barqaror".*

Mutaxassislarning fikriga ko'ra, "O'zbekiston reytinglari, bir tomondan, moliyaviy holatining mustahkamligi, mo'tadil darajadagi davlat qarzi va taqqoslanadigan reytinglarga ega bo'lgan mamlakatlarga nisbatan yuqori iqtisodiy o'sishga egaligi aks ettiradi; ikkinchi tomondan, yuqori xomashyo qaramligi, yuqori inflyatsiya va aholi jon boshiga YalMning nisbatan pastligi nuqtai nazaridan tarkibiy zaifliklar va institutsional muhitning past darajasi va taqqoslanadigan reytingga ega bo'lgan emitentlarga nisbatan boshqaruv sifati aks ettirilgan."

Shu bilan birga, "mamlakat hukumati barqarorlikni oshirish va o'sish istiqbollari yaxshilashga qaratilgan islohotlarni amalga oshirishga, shuningdek institutsional muhit va boshqaruv sifati nuqsonlarini bartaraf etishga qaratilgan. Hukumat shuningdek, pul-kredit siyosatini kuchaytirish, makroiqtisodiy barqarorlik uchun xavflarni kamaytirish va qarzlarning tez va barqaror to'planishiga yo'l qo'ymaslik maqsadida pul-kredit va soliq siyosatining maqsadlari o'rtasidagi tafovutlarni bartaraf etishga qaratilgan say-harakatlari" qayd etilgi.

Hozirgi vaqtda O'zbekistonda muvofiqlikni baholash uchun ball to'plami mavjud:

-ESG 4 "Fuqarolik huquqlari va erkinliklari" parametrlari bo'yicha, chunki Jahon bankining boshqaruv ko'rsatkichlari Fitch suveren reyting modelida eng yuqori ulushga ega, reyting va reyting omillariga tegishli hisoblanadi.

- "Siyosiy barqarorlik va siyosiy huquqlar" ESG 5 parametri bo'yicha.

- "Qonun ustuvorligi, institutlarning sifati va korrupsiyani tartibga solish va nazorat qilish" ESG 5 parametri bo'yicha.

- ESG 4 по параметру «Права кредиторов», поскольку готовность обслуживать и погашать долг является релевантной для рейтинга и рейтинговым фактором

- ESG 4 "Kreditorlarning huquqlari" parametriga muvofiq, chunki qarzni to'lashga tayyorlik va to'lashga tayyorlik reyting va reyting omili uchun muhimdir.

Shu bilan birga, Fitch Ratings hisobotiga ko'ra quyidagilar tasdiqlandi:

- emitentning qisqa muddatli defolt reytingi "B" darajasida;
 - milliy valutadagi emitentning uzoq muddatli defolt reytingi "BB-" darajasida, prognoz "Barqaror";
 - milliy valyutadagi emitentning qisqa muddatli defolt reytingi "B" darajasida;
 - "BB-" darajasida mamlakatning eng yuqori darajasi;
 - "BB-" darajasida uzoq muddatli ustuvor ta'minlanmagan reyting.
- (<https://www.fitchratings.com/>).

Bugungi kunda jahon iqtisodiyotida kompyuter va telekommunikatsiya texnologiyalarini ishlab chiqarish, dasturiy ta'minotni ishlab chiqarish va keng interfaol xizmatlarni taqdim etishni o'z ichiga olgan axborot-kommunikatsiya texnologiyalari (AKT) sektori tobora muhim ahamiyat kasb etmoqda. Rivojlangan davlatlar tajribasi shuni ko'rsatadiki, AKT rivojlanishi mamlakatning raqobatbardoshlik darajasiga bevosita ta'sir qiladi, sizga katta hajmdagi ma'lumotlarni to'plash va umumlashtirishga imkon beradi, strategik darajada boshqaruv uchun katta imkoniyatlar ochadi.

Bizning vaqtda aloqadan kuniga kamida bir marta foydalanmaydigan odamni topish qiyin. O'zbekistonda 21 milliondan ortiq mobil aloqa abonentlari va mamlakatdagi 12 millionga yaqin Internet foydalanuvchilari millionlab daqiqalar davomida suhbatlashishadi, oddiy va elektron xatlarni olishadi va yuboradilar, raqamli sifatli televidenie tomosha qiladilar va elektron hukumatning interfaol xizmatlaridan tobora ko'proq foydalanmoqdalar.

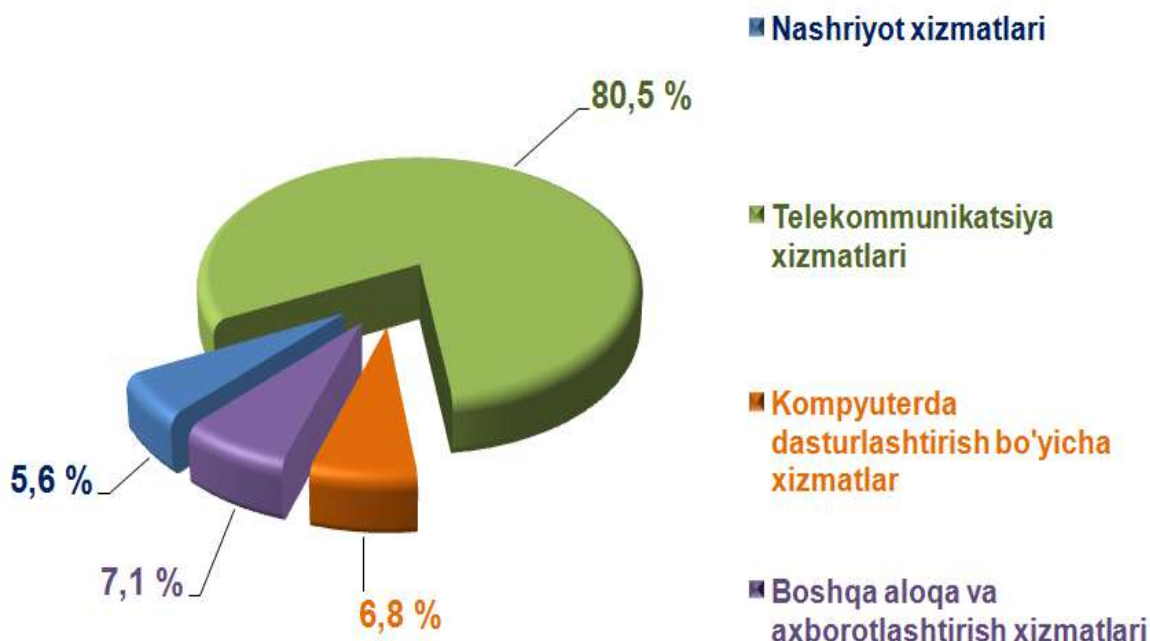
“Axborot va aloqa” faoliyati bilan bog'liq korxonalar va tashkilotlar 20 dan ortiq eng zamonaviy va innovatsion xizmatlarni, shu jumladan statsionar va mobil aloqa, videotelefoniya, Internet tarmog'iga ulanish, ma'lumot uzatish, videokonferentsiyalar, Internet-radio va IPTV Internet-televidenie xizmatlarini taqdim etadi.

2019-yil yanvar-sentabr oylarida aloqa va axborotlashtirish xizmatlarining hajmi 7 713,3 mlrd. so'mga teng bo'ldi.

O'tgan yilning mos davriga nisbatan ushbu turdagi xizmatlarning o'sish sur'ati 108,1 % ga etdi. Ko'rsatilgan bozor xizmatlari umumiy hajmidagi ulushi 5,7 % ni tashkil etdi.

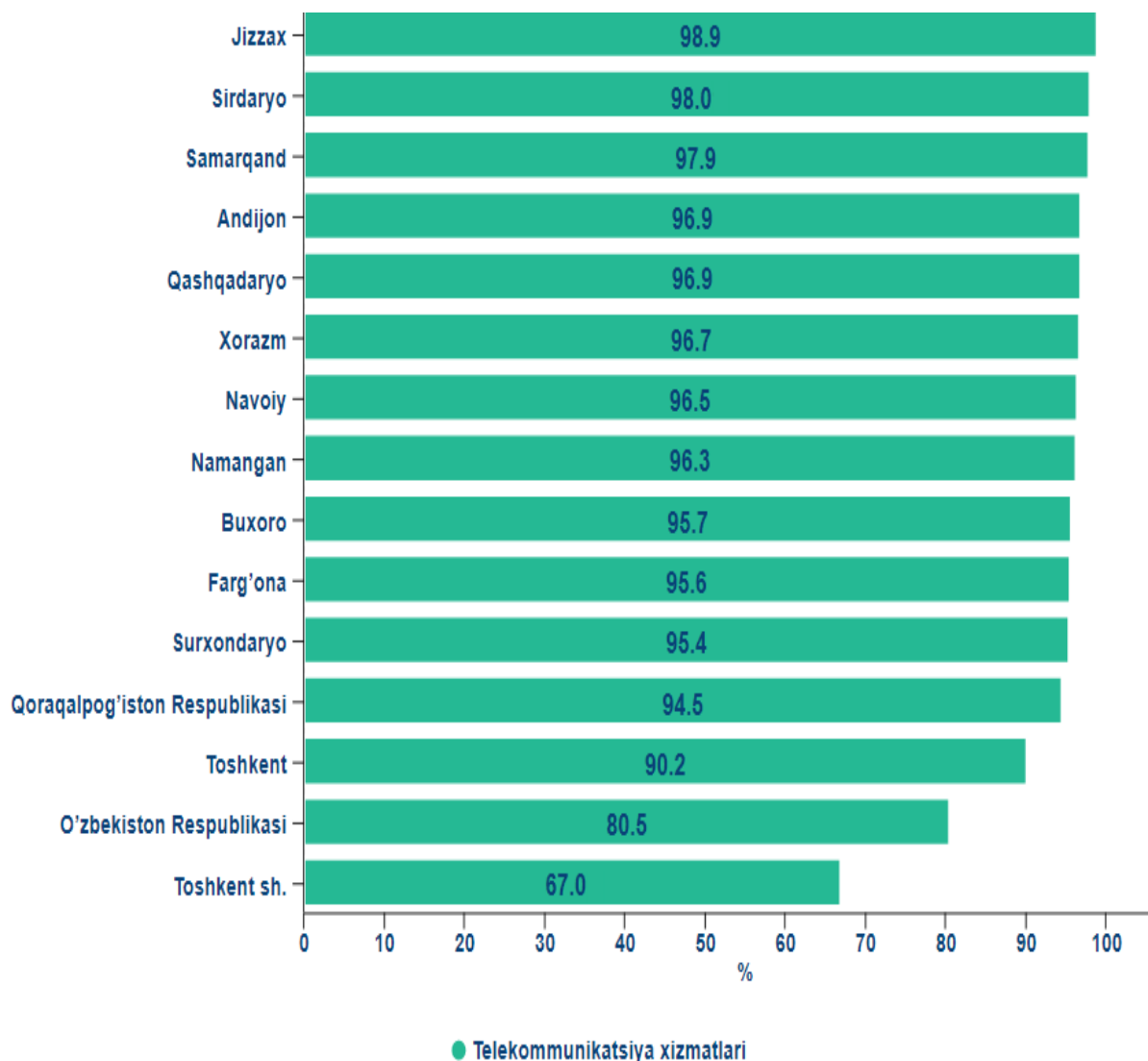
Aloqa va axborotlashtirish xizmatlari hajmida eng katta ulushni telekommunikatsiya xizmatlari (simli va mobil aloqa xizmatlari, Internet tarmog'i, yo'ldoshli aloqa xizmatlari va boshqalar) egallab, 80,5 % ni tashkil etdi.

2019-yil yanvar-sentabr oylarida aloqa va axborotlashtirish xizmatlarining tarkibi, %

Joriy davrda aloqa va axborotlashtirish xizmatlari umumiy hajmida nashriyotchilik xizmatlari – 5,6 %, kompyuter dasturlashtirish, maslahat berish xizmatlari va boshqa yordamchi xizmatlar – 6,8 %, axborotlashtirish xizmatlari – 2,9 %, dasturlar tuzish va teleradioeshittirishlar bo'yicha xizmatlar – 3,5 %, boshqa xizmatlar – 0,7 % ni tashkil etishi qayd etildi.

**2019-yil yanvar-sentabr oylarida hududlar kesimida
aloqa va axborotlashtirish xizmatlari umumiy hajmida
telekommunikatsiya xizmatlarining ulushi, %**

Toshkent shahri – etarli darajada rivojlangan axborot-kommunikatsiya infratuzilmasiga ega hududdir.

Telekommunikatsiya xizmatlarining eng yuqori ko'rsatkichlari Jizzax (98,9 %), Sirdaryo (98,0 %), Samarqand (97,9 %), Andijon va Qashqadaryo (96,9 %) viloyatlarida qayd etildi.

Boshqa hududlar bilan taqqoslaganda bu erda kompyuter dasturlashtirish, maslahat berish xizmatlari va boshqa yordamchi xizmatlar (11,9 %), nashriyotchilik xizmatlari (8,7 %), dasturlar tuzish va teleradioeshittirishlar bo'yicha xizmatlar (6,2 %), axborot sohasidagi xizmatlar (4,9 %), kino-videofilmlar va televidenie dasturlari ishlab chiqarish bo'yicha xizmatlar ovoz yozish va musiqa asarlarini nashr qilish bo'yicha xizmatlar (1,3 %) da eng yuqori ko'rsatkichlar qayd etilgan bo'lib, aloqa va axborotlashtirish xizmatlari tarkibida esa telekommunikatsiya xizmatlari ulushi Toshkent shahrida nisbatan past bo'lgan, bu 67,0 % ni tashkil etdi.

Amaliyot shuni ko'rsatadiki, bilimlar va xizmatlar iqtisodiyotini shakllantirishning eng muhim sharti kadrlarni tayyorlash va qayta tayyorlashning rivojlangan tizimi hisoblanadi.

Amalga oshirilayotgan islohotlar jarayonida mamlakatga turli sohalarda yuqori malakali mutaxassislar kerak. Yuqori malakali kadrlar innovatsion iqtisodiyotning harakatlantiruvchi kuchi bo'ladi.

2019-yil yanvar-sentabr oylarida ta'lim sohasidagi xizmatlar hajmi 4 603,6 mlrd. so'mga yetib, o'tgan yilning mos davriga nisbatan o'sish 3,4 % ni tashkil etdi.

Ko'rsatilgan ta'lim sohasidagi xizmatlarning eng katta hajmi Toshkent shahrida qayd etildi. 2019-yil yanvar-sentabr oylarida 1 976,9 mlrd. so'mga yetdi.

Buning sababi, oliy o'quv yurtlari hamda to'lov-kontrakt asosida xizmat ko'rsatadigan xorijiy oliy o'quv yurtlari filiallarining katta qismi bu erda joylashganligidir.

**2019-yil yanvar-sentabr oylarida
hududlar kesimida ta'lim sohasida ko'rsatilgan
bozor xizmatlari hajmi, mlrd. so'm**

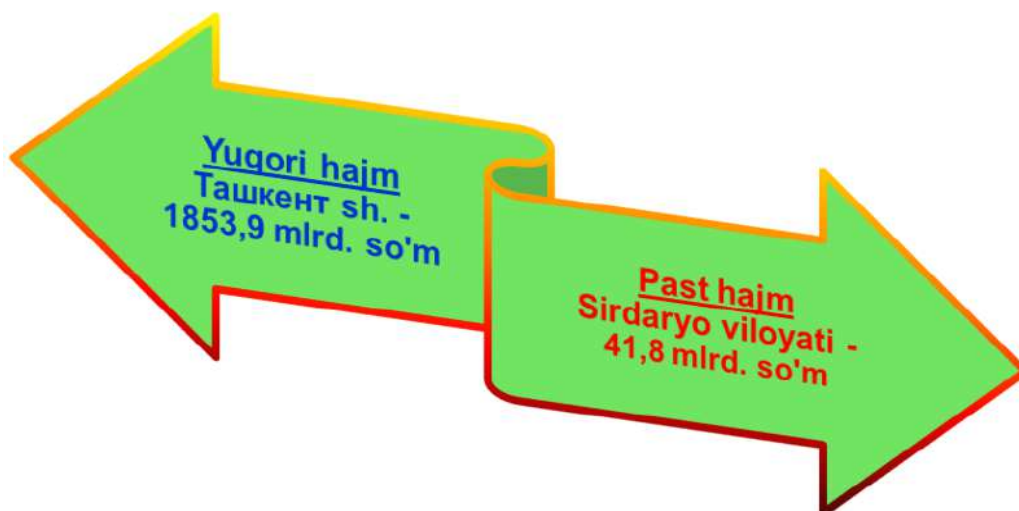
2018-yil yanvar-sentabr oylariga nisbatan yashash va ovqatlanish bo'yicha xizmatlarning o'sish sur'ati 106,2 % ni tashkil etdi, hajmi esa 720,1 mlrd. so'mga oshdi va 4 073,4 mlrd. so'mga etdi.

Yashash va ovqatlanish bo'yicha xizmatlari

Yashash va ovqatlanish bo'yicha xizmatlarning eng yuqori hajmi Toshkent shahrida - 1 853,9 mlrd. so'mni tashkil etdi, 2018-yil yanvar-sentabr oylariga nisbatan 338,8 mlrd. so'mga oshishi kuzatildi.

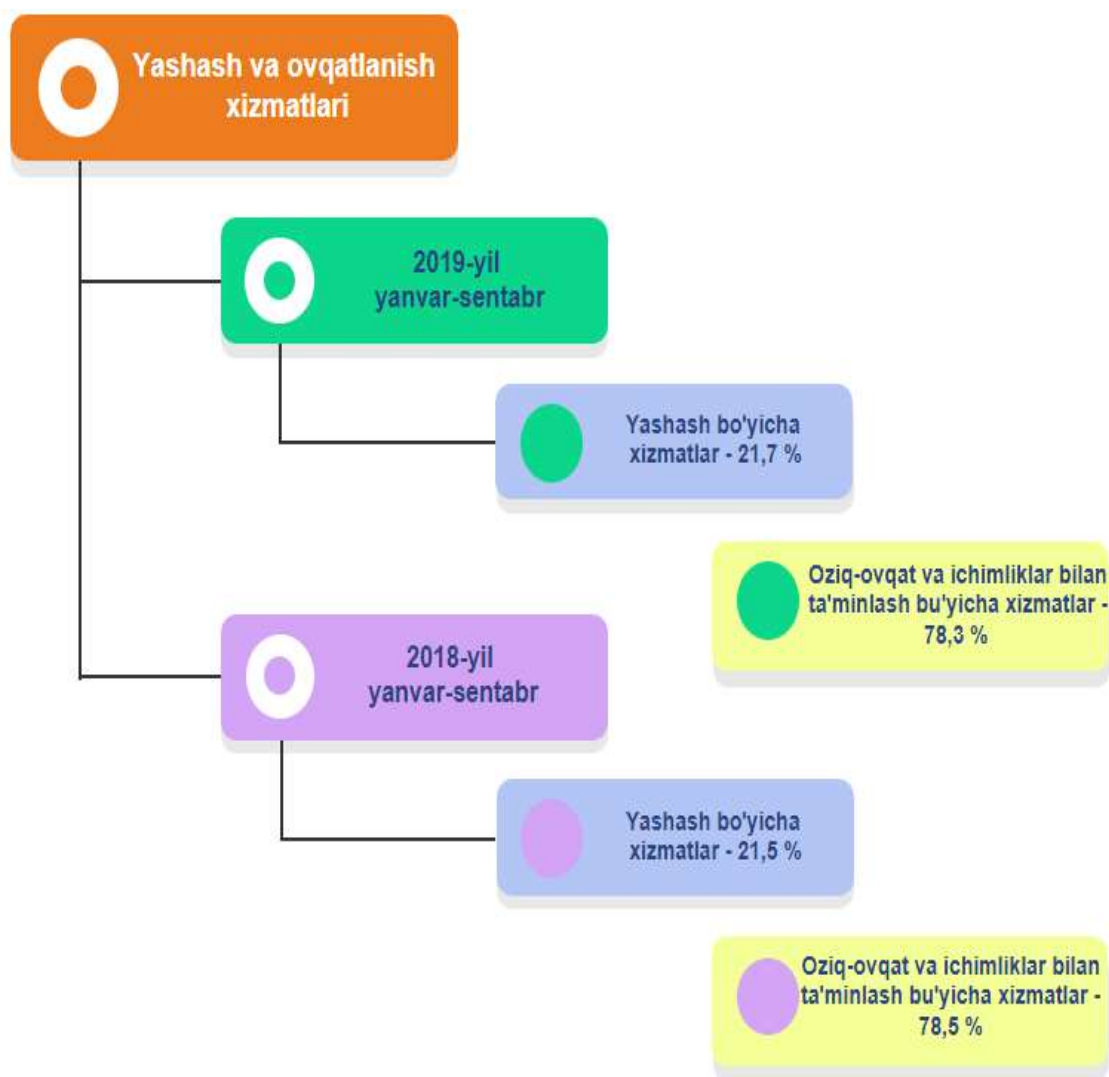
2019 yil yanvar-sentabr oylarida yashash va ovqatlanish bo'yicha xizmatlar hajmini taqqoslash, mlrd. so'm

Buning o'sishiga oziq-ovqat va ichimliklar bilan ta'minlash bo'yicha xizmatlar hajmining oshishi ta'sir ko'rsatdi, ularning hajmi o'tgan yilning shu davriga nisbatan 238,9 mlrd. so'mga ko'paydi.

Yashash va ovqatlanish bo'yicha xizmatlar umumiy hajmida oziq-ovqat va ichimliklar bilan ta'minlash bo'yicha xizmatlarning ulushi 78,3 % bilan ustunlik qiladi.

2019-yil yanvar-sentabr oylarida yashash va ovqatlanish bo'yicha xizmatlarning tarkibi, %

2019-yil yanvar-sentabr oylarida yashash bo'yicha xizmatlar ulushi 21,7 % ni tashkil etdi. Ushbu turdagi xizmatlarning o'sishiga dam olish uylari, bolalar lagerlari, kottedjlar va boshqa dam olish maskanlari xizmatlariga bo'lgan aholining talabi o'z hissasini qo'shdi.

Hozirgi kunda mamlakatda tibbiyot va sog'liqni saqlash bir xil yo'nalishda mustaqil O'zbekiston fuqarolarining hayot darajasi va sifatini doimiy ravishda oshirishga qaratilgan dinamik o'zgarishlar bilan rivojlanmoqda.

Bugun respublikaning barcha hududlarida ixtisoslashtirilgan ilmiy va amaliy tibbiyot markazlarida kardiologiya, jarrohlik, ko'z mikroxirurgiyasi, urologiya, terapiya va tibbiy rehabilitatsiya, endokrinologiya, pulmonologiya va ftiziologiya, akusherlik va ginekologiya, pediatriya va boshqa sohalarda yuqori sifatli tibbiy xizmatlar ko'rsatilmoqda.

Sog'liqni saqlash tizimini yanada takomillashtirish, tibbiyot xodimlari mehnatini rag'batlantirish, zamonaviy texnologiyalar va davolash usullarini keng joriy etishga katta e'tibor qaratilmoqda.

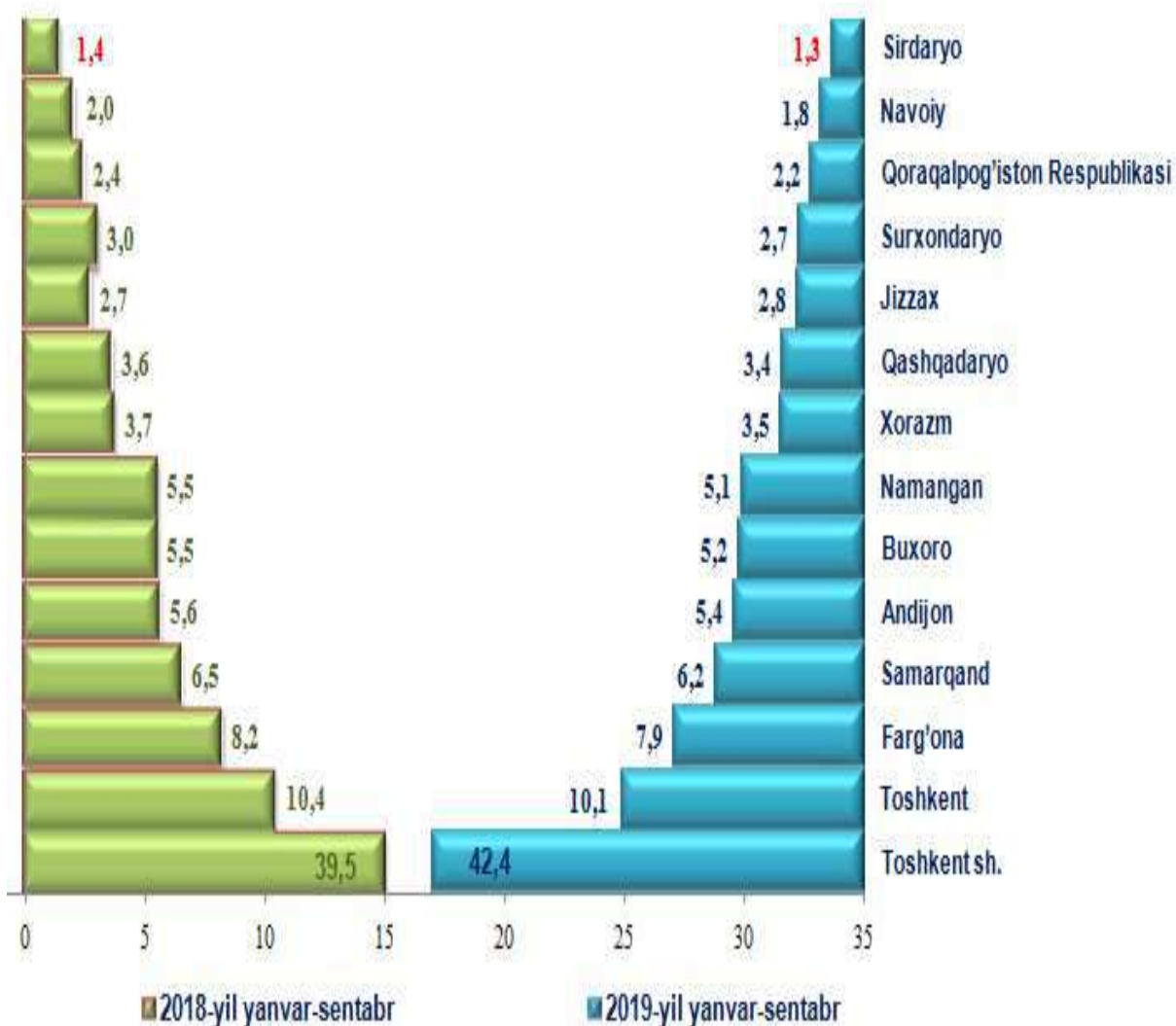
Shunday qilib, 2019-yil yanvar-sentabr oylarida sog'liqni saqlash sohasidagi xizmatlarning hajmi 445,2 mlrd. so'mga oshdi va 2 053,1 mlrd. so'mga etdi. O'tgan yilning shu davriga nisbatan o'sish sur'ati 108,7 % ni tashkil etdi.

Hududlar orasida sog'liqni saqlash sohasidagi xizmatlar bo'yicha etakchi o'rinni Toshkent shahri egallaydi, joriy yilda o'tgan yilning mos davriga nisbatan hajmi 234,5 mlrd. so'mga ko'paydi. Uning sog'liqni saqlash sohasidagi bozor xizmatlari umumiy hajmidagi ulushi 42,4 % ni tashkil etdi.

Shu bilan birga, nisbatan yuqori ulush Toshkent (10,1 %), Farg'ona (7,9 %), Samarqand (6,2 %), Andijon (5,4 %), Buxoro (5,2 %) va Namangan (5,1 %) viloyatlarida qayd etildi.

Joriy davrda sog'liqni saqlash sohasida ko'rsatilgan bozor xizmatlari umumiy hajmidagi xizmatlarning ulushi nisbatan katta bo'lmagan hududlar Sirdaryo (1,3 %) va Navoiy (1,8 %) viloyatlari, shuningdek Qoraqalpog'iston Respublikasi (2,2 %) hissasiga to'g'ri keladi.

Sog'liqni saqlash sohasidagi xizmatlarning umumiy hajmida hududlar ulushini taqqoslanishi, %

Ijtimoiy, siyosiy, jamoatchilik muammolarini, hududlarning iqtisodiy salohiyatini ko'tarmasdan, ularning barqaror rivojlanishisiz hal qilib bo'lmaydi. Hududiy siyosat maqsadlariga faqat iqtisodiy jihatdan samarali bo'lgan loyihalarni amalga oshirish orqali erishish mumkin.

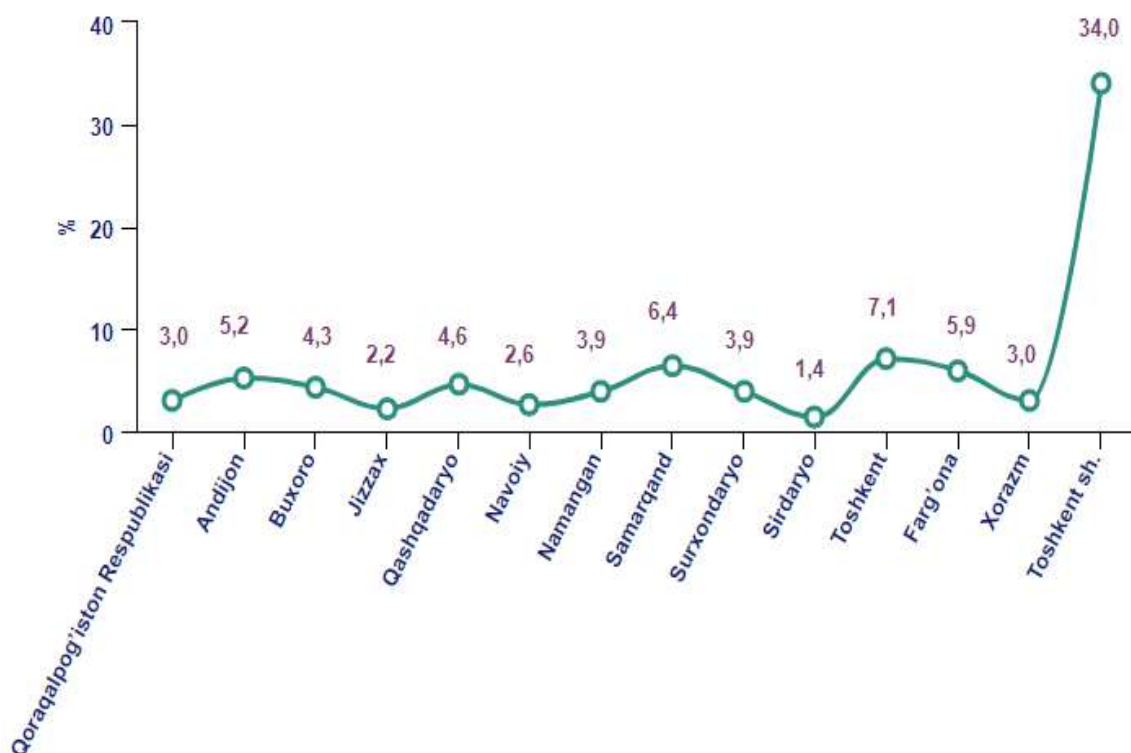
Zamonaviy O'zbekistonning ijtimoiy-iqtisodiy rivojlanish istiqbollari milliy va mahalliy manfaatlarni hisobga olgan holda respublikaning har bir iqtisodiy tumani va viloyatlarining barcha resurslaridan oqilona foydalanishiga bog'liqdir.

Xizmatlar sohasining rivojlanish darajasi aholining hududiy va ijtimoiy harakatchanligini, yangi xo'jalik hududlarini o'zlashtirish, ishlab chiqarish samaradorligini va moddiy mahsulotlar iste'molini oshirishni ta'minlaydi.

Xizmatlarning umumiy hajmida Toshkent shahrining ulushi eng ahamiyatli bo'lib, 34,0 % ni tashkil etadi. Bu aholi real daromadlari boshqa viloyatlardan ko'ra yuqoriroq ekanligi bilan izohlanadi.

Bundan tashqari, eng katta ulush Toshkent (7,1 %), Samarqand (6,4 %), Farg'ona (5,9 %) va Andijon (5,2 %) viloyatlarida qayd etildi.

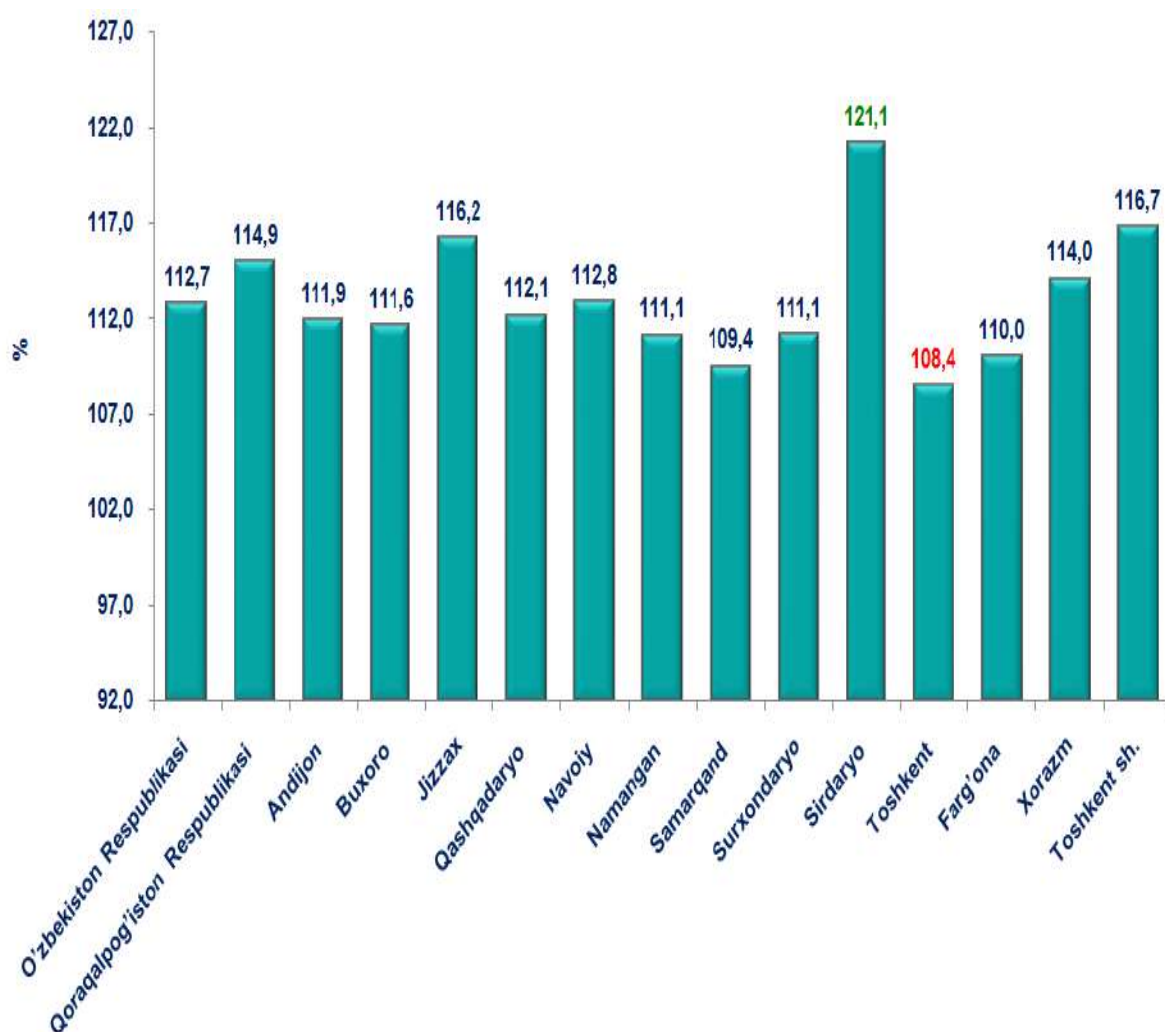
2019-yil yanvar-sentabr oylarida hududlar kesimida ko'rsatilgan bozor xizmatlari tarkibi, %

Xizmatlar sohasining eng past ko'rsatkichlari Sirdaryo (1,4 %), Jizzax (2,2 %), Navoiy (2,6 %), Xorazm (3,0 %) viloyatlari va Qoraqalpog'iston Respublikasida (3,0 %) belgilandi.

Ushbu davrda yuqori o'sish sur'atlari Sirdaryo (121,1 %), Jizzax (116,2%), Xorazm (114,0 %) viloyatlari, Qoraqalpog'iston Respublikasi (114,9 %) va Toshkent shahrida (116,7 %) qayd etildi.

2019-yil yanvar-sentabr oylarida hududlar bo'yicha ko'rsatilgan bozor xizmatlarining o'sish sur'atlari, %

Nisbatan past o'sish sur'atlari Toshkent (108,4 %), Samarqand (109,4 %), Farg'ona (110,0 %), Namangan va Surxondaryo (111,1 %) viloyatlarida kuzatildi.

**2019-yil yanvar-sentabr oylarida hududlar bo'yicha
ko'rsatilgan xizmatlarning asosiy ko'rsatkichlari**

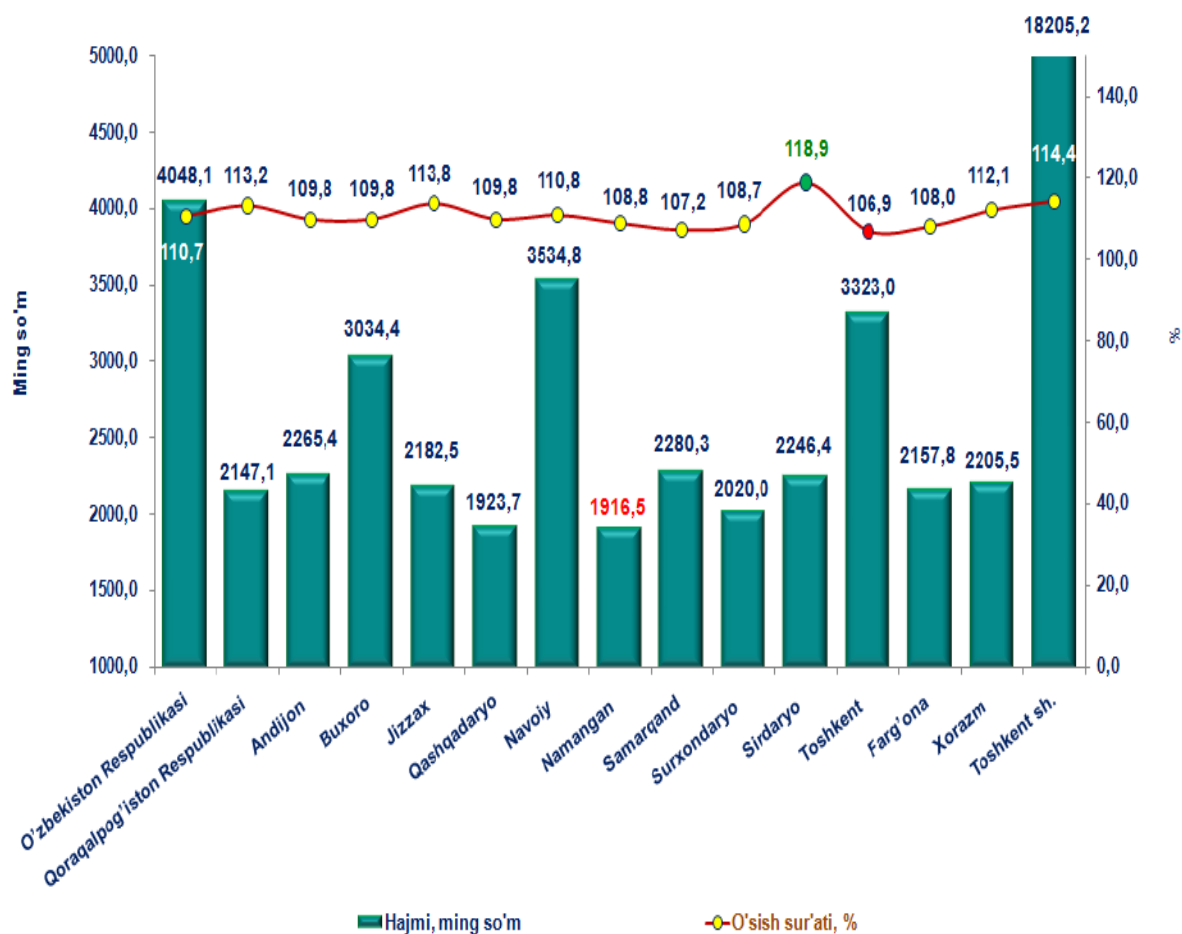
	Hajmi, mlrd. so'm	O'tgan yilga nisbatan o'sish sur'ati, %	Aholi jon boshiga hajmi, ming so'm
O'zbekiston Respublikasi	135 572,0	112,7	4 048,1
Qoraqalpog'iston Respublikasi	4 036,1	114,9	2 147,1
viloyatlar:			
Andijon	6 996,7	111,9	2 265,4
Buxoro	5 781,8	111,6	3 034,4
Jizzax	2 975,6	116,2	2 182,5
Qashqadaryo	6 227,5	112,1	1 923,7
Navoiy	3 485,3	112,8	3 534,8
Namangan	5 316,8	111,1	1 916,5
Samarqand	8 729,0	109,4	2 280,3
Surxondaryo	5 234,1	111,1	2 020,0
Sirdaryo	1 877,6	121,1	2 246,4
Toshkent	9 683,6	108,4	3 323,0
Farg'ona	8 001,2	110,0	2 157,8
Xorazm	4 071,4	114,0	2 205,5
Toshkent shahri	46 102,9	116,7	18 205,2

O'tgan yilga nisbatan aholi jon boshiga ko'rsatilgan bozor xizmatlari hajmi 753,2 ming so'mga oshdi va 4 048,1 ming so'mga teng bo'ldi, o'sishi 10,7 % ni tashkil etdi.

Ushbu ko'rsatkich bo'yicha Toshkent shahri etakchi o'rinni egallaydi. Bu erda aholi jon boshiga xizmatlar hajmi 18 205,2 ming so'm ekvivalentida qayd etildi.

Namangan (1 916,5 ming so'm), Qashqadaryo (1 923,7 ming so'm) va Surxondaryo (2 020,0 ming so'm) viloyatlarida boshqa hududlarga nisbatan aholi jon boshiga xizmatlar hajmi past.

2019-yil yanvar-sentabr oylarida hududlar bo'yicha aholi jon boshiga ko'rsatkichlar

Aholi jon boshiga ko'rsatilgan bozor xizmatlari hajmining o'sishi Sirdaryo (18,9 %), Jizzax (13,8 %), Xorazm (12,1 %) viloyatlari, Qoraqalpog'iston Respublikasi (13,2 %) va Toshkent shahrida (14,4 %) qayd etildi.

Nisbatan yuqori bo'lmagan o'sish sur'atlari Toshkent (106,9 %), Samarqand (107,2 %), Farg'ona (108,0 %), Surxondaryo (108,7 %), va Namangan (108,8 %) viloyatlarida qayd etildi.

Keyinchalik yangi ish o'rinlarini yaratish orqali iqtisodiyotni barqaror o'sishini ta'minlash, investitsiya, soliq, pul-kredit siyosatini, fan va texnik siyosatini takomillashtirish va yangi axborot-kommunikatsiya texnologiyalarini qo'llash orqali kichik biznesni rivojlantirish bozor xizmatlarining tarmoqlar tarkibida, sifatli tarkibiy o'zgarishlarga olib keladi.

Bu O'zbekistonda xizmatlarni ishlab chiqarish va iste'mol qilishning oqilona tarkibini shakllantirish, aholi turmush darajasi va sifatini yanada oshirish imkonini berdi.

Xizmatlar sohasi statistikasi boshqarmasi

71-230-80-59